

**JAMHURI YA KENYA
WIZARA YA ELIMU**

**MTAALA WA DARAJA YA AWALI YA SHULE ZA UPILI KWA WANAFUNZI
WASIOKUWA NA UWEZO WA KUSIKIA**

**KISWAHILI
GREDI YA 9**

TAASISI YA UKUZAJI MITAALA KENYA

Toleo la Kwanza 2023

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kuiga, kunakili, kupiga chapa au kutoa mtaala huu kwa njia yoyote ile bila idhini, kwa maandishi, ya mchapishaji.

ISBN:

Umechapishwa na kutolewa na Taasisi ya Ukuzaji Mitaala Kenya.

DIBAJI YA WAZIRI WA ELIMU

Serikali ya Kenya imejitolea kuhakikisha kuwa malengo ya sera kuhusu elimu, mafunzo na utafiti yanatimiza malengo ya Katiba ya Kenya ya 2010, Ruwaza ya Kenya 2030, Sera ya Mtaala ya Kitaifa 2019, Malengo ya Maendeleo Endelevu ya Umoja wa Mataifa na Mikataba ya Kikanda na ya Kimataifa ambayo Kenya ni mshirika. Katika kutimiza lengo la Elimu ya Msingi, Wizara ya Elimu imefanikiwa kutekeleza hatua kwa hatua Mtaala wa Kiumilisi katika viwango vya chekechea na shule ya msingi. Utekelezaji katika Daraja ya Awali (Gredi ya 7-9) utafuatia kutoka 2023-2025.

Mitaala ya Gredi ya 9 inaendeleza umilisi walioupata wanafunzi kufikia mwisho wa Gredi ya 8. Aidha, inatoa fursa kwa wanafunzi kuendelea kutalii na kukuza uwezo wao wanapojiandaa kujiunga na Daraja ya Juu.

Mtaala huu unaeleza Malengo ya Elimu ya Kitaifa, kauli kiini, matokeo ya kijumla na maalum yanayotarajiwa kwa kila somo pamoja na mada na mada ndogo. Mtaala huu pia unabainisha mapendekezo ya shughuli za ujifunzaji, maswali dadisi, umilisi wa kimsingi unaokuzwa, masuala mtambuko, maadili, shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji na vigezo na viwango vya kuzingatia katika kutathmini.

Ni matumaini yangu kuwa, mashirika yote ya serikali na wadau wengine wa elimu watatumia mtaala kuandaa utekelezaji fanifu na wenye tija wa Mtaala wa Kiumilisi.

MHE. EZEKIEL OMBAKI MACHOGU, CBS
WAZIRI WA ELIMU,
WIZARA YA ELIMU

DIBAJI YA KATIBU MKUU

Wizara ya Elimu inatekeleza awamu ya pili ya mabadiliko katika mtaala kufuatia utekelezaji kitaifa wa Mtaala wa Kiumilisi ulioanza mwaka wa 2019. Gredi ya 9 ndiyo kiwango cha mwisho cha Daraja ya Awali katika mpangilio mpya wa elimu.

Mtaala wa Gredi ya 9 unaendeleza utekelezaji wa Mtaala wa Kiumilisi kutoka Gredi ya 8. Sifa kuu ya daraja hii ni mtaala mpana unaomwezesha mwanafunzi kutalii talanta, hamu na uwezo wake kabla ya kuchagua mkondo wa masomo katika Daraja ya Juu. Hili ni muhimu sana katika kutimiza ruwaza na lengo la mabadiliko ya mtaala yanayoendelea kama ilivyoielezwa katika Mswada Elekezi Nambari 1 wa mwaka 2019 wenye mada: *Kuelekea kufikia Elimu Bora, Faafu na Jumuishii na Mafunzo kwa Maendeleo Endelevu Nchini Kenya*. Mswada huu unafafanua mabadiliko kutoka kwa mtaala unaolenga kupokeza maarifa hadi mtaala unaolenga *Kukuza uwezo wa kila Mwanafunzi*.

Kwa hivyo, mtaala wa Gredi ya 9 unakusudiwa kuimarisha ukuaji wa mwanafunzi katika umilisi wa kimsingi wa Mtaala wa Kiumilisi ambao ni: mawasiliano na ushirikiano, uwazaji kina na utatuzi wa matatizo, ubunifu, uraia, ujuzi wa kidijitali, hamu ya ujifunzaji na kujiamini.

Mtaala huu unatoa mapendekezo ya shughuli za ujifunzaji husishi na tofautishi kuambatana na mada ndogo mbalimbali na vipengele vingine vya Mtaala wa Kiumilisi. Mtaala pia unapendekeza nyenzo za kufundishia pamoja na mbinu anuwai za kutathminia. Inatarajiwa kuwa mtaala huu utawaongoza walimu kikamilifu kuwaelekeza wanafunzi kufikia matokeo yanayotarajiwa katika Gredi ya 9 na kuwaandaa kuingia katika Daraja ya Juu Shule za Upili. Vilevile, ni matumaini yangu kuwa walimu watautumia mtaala huu kuufanya ujifunzaji kuwa wa kuvutia, kuchangamsha na wenye kufurahisha.

DKT. BELIO KIPSANG', CBS

KATIBU MKUU

IDARA YA SERIKALI YA ELIMU YA MSINGI

WIZARA YA ELIMU

SHUKRANI

Sheria Nambari 4 ya 2013 (iliyorekebishwa 2019) ya Taasisi ya Ukuzaji Mitaala Kenya (KICD) inaipa mamlaka Taasisi kukuza mitaala na nyenzo za utekelezaji mtaala kwa elimu ya msingi na taasisi za elimu na mafunzo. Mchakato wa ukuzaji mtaala wa kiwango chochote cha elimu huhusisha utafiti wa kina, ulinganishi wa kimataifa na uhusishaji mkubwa wa wadau. Kupitia kwa mchakato uliopangwa kikamilifu na wa mashauriano, KICD ilibuni Mtaala wa Kiumilisi (CBC) kama ilivyoelezwa katika Utaratibu wa Mtaala wa Elimu ya Msingi (BECF) ambao unaitikia mahitaji ya karne ya 21 na matamano yanayoelezwa katika Katiba ya Kenya ya 2010, Ruwaza ya 2030, Itifaki ya Jumuiya ya Afrika Mashariki pamoja na Malengo ya Maendeleo Endelevu ya Umoja wa Mataifa.

KICD hupata ufadhili kutoka kwa Serikali ya Kenya ili kuwezesha ufikiaji kikamilifu wa majukumu na utekelezaji wa mipango ya serikali na sekta za Wizara ya Elimu. Taasisi pia inapata msaada kutoka kwa washirika wa maendeleo unaolenga miradi mahususi. Mtaala wa Gredi ya 9 umeandaliwa kwa ufadhili wa Benki ya Dunia kupitia mpango wa *Kenya Secondary Education Quality Improvement Programme (SEQIP)* ulio chini ya uelekezi wa Wizara ya Elimu. Kwa hivyo, Taasisi inatoa shukrani za dhati kwa msaada kutoka kwa Serikali ya Kenya kupitia Wizara ya Elimu na washirika wengine wa maendeleo kwa sera na msaada wa mali na mikakati. Taasisi inatoa shukrani za kipekee kwa Waziri wa Elimu, Katibu Mkuu katika Idara ya Serikali ya Mafunzo ya Awali na Elimu ya Msingi.

Tungependa kuwashukuru wakuza mitaala wa KICD na wafanyakazi wengine, walimu wote na wakufunzi walioshiriki kama wanajopo katika ukuzaji wa mitaala. Nashukuru pia Mashirika Huru ya Serikali (SAGAs) na wawakilishi wa wadau mbalimbali kwa michango yao katika kuuandaa Mtaala wa Gredi ya 8. Kwa mintarafu hii, tunatambua msaada wa Afisa Mkuu Mtendaji wa Tume ya Kuwaajiri Walimu (TSC) na Afisa Mkuu Mtendaji wa Baraza la Kitaifa la Mitihani nchini Kenya (KNEC) kwa usaidizi wao katika mchakato mzima wa kuuandaa mtaala.

Mwisho, tunamshukuru Mwenyekiti wa Baraza la Taasisi ya Ukuzaji Mitaala Kenya (KICD) na wanachama wengine wa Baraza kwa uelekezi wao wa mara kwa mara katika mchakato huu. Tunawahakikishia walimu wote, wazazi na wadau wengine kuwa mtaala huu utaelekeza ipasavyo utekelezaji wa Mtaala wa Kiumilisi katika Gredi ya 9 na uandaaji wa wanafunzi kwa Daraja ya Juu Shule za Upili.

PROF. CHARLES O. ONG'ONDO, PhD, MBS
MKURUGENZI/OFISA MTENDAJI MKUU
TAASISI YA UKUZAJI MITAALA KENYA

YALIYOMO

DIBAJI YA WAZIRI WA ELIMU	i
DIBAJI YA KATIBU MKUU.....	ii
SHUKRANI.....	iii
YALIYOMO.....	iv
MGAO WA VIPINDI.....	vi
MALENGO YA KITAIFA YA ELIMU NCHINI KENYA	vi
MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA KATIKA KIWANGO CHA KATI CHA ELIMU YA MSINGI	viii
KAULI KIINI	ix
MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA KATIKA DARAJA YA AWALI SHULE ZA UPILI.....	x
1.0 USAFI WA MAZINGIRA	1
2.0 MAZOEZI YA VIUNGO VYA MWILI.....	14
3.0 UTUNZAJI WA WANYAMA.....	27
4.0 UTUNZAJI WA MALIASILI.....	37
5.0 MITAZAMO HASI YA KIJINSIA	49
6.0 USALAMA BARABARANI	61
7.0 HUDUMA KATIKA ASASI ZA KIJAMII	74
8.0 MISUKOSUKO YA KIJAMII	87
9.0 MATUMIZI YA VIFAA VYA KIDIJITALI KATIKA BIASHARA	102

10.0 KUKABILIANA NA MSONGO WA MAWAZO	115
11.0 HAKI ZA KIBINADAMU	128
12.0 MAGONJWA YANA YOTOKANA NA MIENENDO YA MAISHA	140
13.0 MSHIKAMANO WA KIJAMII	152
14.0 MATUMIZI YA USHURU	164
15.0 MAADILI YA KITAIFA	176
KAZI MRADI YA SHUGHULI ZA HUDUMA ZA KIJAMII ZINAZOCHANGIA UJIFUNZAJI.....	198
MUHTASARI WA MBINU ZA KUTATHMINI, NYENZO ZA KUFUNDISHIA NA MAPENDEKEZO YA SHUGHULI NYINGINE ZILIZORATIBIWA ZA UJIFUNZAJI.....	204

MGAO WA VIPINDI

S/ No.	Learning Area	No. of Lesson
1	English for Learners with Hearing Impairment	5
2	Kiswahili for Learners with Hearing Impairment /Kenyan Sign Language	4
3	Mathematics for Learners with Hearing Impairment	5
4	Religious Education	4
5	Integrated Science for Learners with Hearing Impairment	5
6	Agriculture for Learners with Hearing Impairment	4
7	Social Studies for Learners with Hearing Impairment	4
8	Creative Arts and Sports for Learners with Hearing Impairment	5
9	Pre- technical Studies for Learners with Hearing Impairment	4
10.	Pastoral/ Religious Instruction Programme	1
	Jumla	41

MALENGO YA KITAIFA YA ELIMU NCHINI KENYA

Elimu nchini Kenya inatakiwa:

1. **Kukuza na kustawisha utaifa, uzalendo na kuendeleza umoja wa kitaifa**

Nchini Kenya kuna jamii zenye mila, dini na tamaduni mbalimbali lakini tofauti hizi hazifai kuzitenganisha. Lazima waweze kuishi na kutangamana kama Wakenya. Elimu ina jukumu kuu la kuwezesha vijana kujenga hisia za uzalendo na utaifa kwa kuondoa mivutano na kukuza mielekeo chanya ya kuheshimiana itakayowezesha jamii kuishi pamoja kwa utangamano na kujenga uzalendo ili kuchangia uhai wa taifa.

2. **Kukidhi mahitaji ya kijamii, kiuchumi, kiteknolojia na viwanda yanayochangia maendeleo ya kitaifa**

Elimu inafaa kuwaandaa vijana wa nchi kutekeleza wajibu wenye umuhimu katika maisha nchini.

a) **Mahitaji ya kijamii**

Elimu nchini Kenya lazima iwatayarisha vijana kwa mabadiliko ya mielekeo na mahusiano ambayo yanahitajika kwa maendeleo ya haraka ya uchumi wa kisasa. Kuna uwezekano wa kuwa na mapinduzi kimyakimya ya kijamii kutokana na maendeleo ya haraka ya usasa. Elimu inapaswa kuwasaidia vijana kujirekekebisha kutokana na mabadiliko haya.

b) **Mahitaji ya kiuchumi**

Elimu nchini Kenya inafaa kukuza raia walio na stadi, maarifa, ujuzi na sifa za kibinafsi zinazohitajika kuhimili maendeleo ya kiuchumi. Kenya inajenga uchumi huru na wa kisasa ambao unahitaji wafanyakazi wa kutosha, walio na maarifa yanayohitajika na wa humu nchini.

c) **Mahitaji ya kiteknolojia na ya kiviwanda**

Elimu nchini Kenya inafaa kuwapa vijana stadi na mielekeo inayohitajika kwa maendeleo ya kiviwanda. Kenya inatambua mabadiliko ya haraka ya kiviwanda na kiteknolojia yanayofanyika, hasa katika ulimwengu ulioendelea. Tunaweza kuwa sehemu ya maendeleo haya ikiwa mfumo wetu wa elimu utalenga kimakusudi maarifa, stadi na mielekeo itakayotayarisha vijana kwa mabadiliko ya yanayoendelea ulimwenguni.

3. Kutoa nafasi ya kujiendeleza na kujitosheleza

Elimu inapaswa kumwezesha mtu kutambua, kukuza na kuimarisha kipawa chake ili aweze kujiendeleza na kujitosheleza. Inafaa kuwawezesha watoto kukuza uwezo wao. Kipengele muhimu cha maendeleo ya kibinafsi ni ujenzi wa tabia ifaayo.

4. Kuwawezesha wananchi kuimarisha maadili na amali za kijamii na kidini

Elimu inakusudiwa kukuza maarifa, stadi na mielekeo itakayoimarisha upataji wa maadili na kuwasaidia watoto kukua wakiwa wenye nidhamu, wanaojitegemea na raia wakamilifu.

5. Kuimarisha usawa wa kijamii na uwajibikaji

Usawa wa kijamii kwa mfano usawa wa kijinsia huimarika watu wa jamii na jinsia zote wanapopata elimu sawa. Elimu inafaa ikuze usawa wa kijamii na uwajibikaji wa kijamii kutokana na mfumo wa elimu unaowezesha fursa sawa ya elimu kwa wote. Inafaa kuwapa watoto wote fursa mbalimbali na zilizo na changamoto kwa mazoezi ya pamoja na ushirika katika huduma za kijamii bila kujali jinsia, uwezo au mazingira ya kijiografia.

6. Kukuza uthamini wa tamaduni mbalimbali nchini Kenya

Elimu inafaa kutoa nafasi kwa wanaosoma kuelewa, kuthamini, kukuza na kudumisha tamaduni faafu na kudondoa zile potofu kulingana na jamii ya wakati uliopo ili kujenga jamii ya kisasa.

7. Kuimarisha utambuzi wa uhusiano wa kimataifa na kukuza mwelekeo chanya kwa mataifa mengine

Kenya kama nchi mojawapo ya jamii ya kimataifa inakusudia elimu iwaelekeze Wakenya kutambua na kuthamini mahusiano ya kimataifa kwa kuzingatia mikataba, uwajibikaji, haki na manufaa yanayoambatana na ushirika huo.

8. Kustawisha mwelekeo chanya kuhusu afya bora na uhifadhi wa mazingira

Elimu inakusudiwa kujenga mielekeo ifaayo miongoni mwa vijana kuhusu udumishaji wa afya bora na mazingira kwa kujiepusha na mienendo inayoweza kudhuru afya ya mwili na akili. Elimu inafaa pia kuimarisha mielekeo chanya kuhusu ukuzaji na uhifadhi wa mazingira. Inafaa kuwaelekeza vijana wa Kenya kukubali haja ya mazingira safi.

MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA KATIKA KIWANGO CHA KATI CHA ELIMU YA MSINGI

Kufikia mwisho wa kiwango cha kati cha elimu mwanafunzi aweze:

1. kutumia ujuzi wa kusoma na kuandika, ujuzi wa kuhesabu na kufikiri kimantiki ifaavyo katika kujieleza
2. kuwasiliana kikamilifu katika miktadha mbalimbali
3. kudhihirisha ujuzi wa kijamii, pamoja na tunu za kiimani na kimaadili kwa ajili ya mahusiano mema
4. kutalii, kubadilisha, kusimamia na kutunza mazingira ifaavyo kwa ajili ya ujifunzaji na maendeleo endelevu
5. kufanya usafi, kufuata kanuni zifaazo za usafi na lishe ili kuimarisha afya
6. kudhihirisha mienendo ya kimaadili na kuonyesha uraia mwema kama wajibu wa kiraia
7. kuonyesha ridhaa kwa mirathi mingi na tofauti ya kitamaduni nchini ili kuleta mshikamano wa kimahusiano

8. kudhibiti masuala mtambuko katika jamii ifaavyo
9. kutumia ujuzi wa kidijitali ifaavyo kwa madhumuni ya mawasiliano na ujifunzaji.

KAULI KIINI

Somo la Kiswahili litampa mwanafunzi wa Daraja ya Awali Shule za Upili umilisi katika shughuli za kila siku. Umilisi huu utajengea haiba na uwezo wake wa kuwasiliana na kuhusiana katika jamii, kitaifa na kimataifa. Aidha, litamwendeleza kielimu na kumwanda kwa ulimwengu wa kazi. Somo hili litampa mwanafunzi hamasa ya kumudu na kufurahia lugha na fasihi kwa kuzihusisha na tajriba na mazingira yake. Hali kadhalika, litampa mwanafunzi maarifa ya kijamii na kitamaduni. Mwanafunzi ataweza kujieleza na vilevile kupata fursa ya kutoa huduma kwa jamii.

MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA KATIKA DARAJA YA AWALI SHULE ZA UPILI

Kufikia mwisho wa Daraja ya Awali Shule za Upili, mwanafunzi aweze:

1. kujieleza ipasavyo kwa kutumia lugha ya Kiswahili kwa njia ya maandishi na mazungumzo
2. kuwasiliana ipasavyo katika miktadha mbalimbali ya kijamii
3. kujenga desturi ya kusoma na kufasiri maandishi kwa ufasaha
4. kutumia lugha kiubunifu kusimulia na kuandika tungo mbalimbali
5. kushiriki katika shughuli za kijamii zinazochangia ujifunzaji
6. kutumia teknolojia ipasavyo katika ujifunzaji na mawasiliano ili kukuza ujuzi wa kidijitali
7. kutumia maadili yanayohitajika maishani kupitia stadi za lugha ya Kiswahili
8. kufurahia na kuthamini lugha ya Kiswahili kama lugha rasmi, ya taifa na kimataifa.

1.0 USAFI WA MAZINGIRA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>1.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>1.1.1 Kusikiliza na kutazama na Kujibu</p> <p>Mjadala</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa usafi wa mazingira,</p> <p>b) kutambua ishara za msamiati zinazotumika kwenye mjadala,</p> <p>c) kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza na kutazama mjadala ulioashiriwa,</p> <p>d) kutambua vipengele vya kuzingatia katika kuchangia mjadala ilioashiriwa,</p> <p>e) kushiriki mjadala kwa kuzingatia vipengele vifaavyo katika kusikiliza na kutazama na kuchangia mjadala iliyoashiriwa,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu usafi wa mazingira <i>k. v taka, chafu, tabianchi, mazingara, kaboni, nishati ya jua, uchafuzi, hewa, uzalishaji.</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza na kutazama mjadala akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutambua vipengele vya kuzingatia katika kutazama mjadala akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vipengele vya kuzingatia katika kuchangia 	<p>Je, unazingatia nini wakati wa kusikiliza, kutazama na kuchangia mjadala?</p>

		<p>f) kuchangamkia kushiriki katika mijadala ya miktadha mbalimbali.</p>	<p>mjadala akishirikiana na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza au kutazama mjadala kuhusu suala lengwa katika kifaa cha kidijitali akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama mjadala kuhusu suala lengwa katika kifaa cha kidijitali akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kueleza vipengele vya kusikiliza, kutazama na kuchangia mjadala vilivyozingatiwa katika mjadala aliosikiliza. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kueleza vipengele vya kutazama na kuchangia mjadala vilivyozingatiwa katika mjadala alioutazama. 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki mjadala kuhusu suala lengwa akiwa na wenzake akizingatia vipengele vifaavyo vya mjadala. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaimarisha ujuzi wa kuzungumza na kutumia lugha ishara kutetea hoja zake katika mjadala. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anakuza ujuzi wa kutangamana na vyombo vya kidijitali kama vile redio na kanda za sauti katika kusikiliza na <i>kutazama</i> mjadala mbalimbali. ● Ubunifu: mwanafunzi anaimarisha ujuzi wa kufanya majaribio kuwashawishi wenzake katika mjadala kuhusu suala lengwa. ● Kujiamini: mwanafunzi anapochangia mjadala ipasavyo. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi ajenga utu wa binadamu anapothamini maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anaonyesha upendo anapoheshimu zamu ya wengine katika mazungumzo. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anakuza uwajibikaji anapovitunza vifaa vya kidijitali anavyotumia katika kusikiliza au <i>kutazama</i> mjadala. ● Umoja: mwanafunzi anakuza ujumuishaji anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Elimu ya mazingira na tabia ya nchi: mwanafunzi anaposhiriki katika mjadala <i>akitumia ishara</i> kuhusu suala lengwa. ● Elimu ya afya ya kujikinga: mwanafunzi anaposhiriki katika mjadala kuhusu suala lengwa. 				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya kusikiliza na kutazama na kujibizana.
- Integrated Science na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia usafi wa mazingira.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>1.2 Kusoma</p>	<p>1.2.1 Kusoma kwa Ufahamu Simulizi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati wa usafi wa mazingira ili kuimarisha stadi ya kusoma, b) kudondoa habari mahususi katika kifungu cha simulizi, c) kupanga matukio yanavyofuatana katika kifungu cha simulizi, d) kufanya utabiri na ufasiri kutokana na kifungu cha simulizi, e) kueleza maana ya msamiati kama ulivyotumiwa katika kifungu cha simulizi, f) kuchangamkia kujibu maswali ya ufahamu ili kukuza uelewa wa habari. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu usafi wa mazingira <i>k. v taka, chafu, tabianchi, mazingara, kaboni, nishati ya jua, uchafuzi, hewa, uzalishaji n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua habari mahususi katika kifungu cha ufahamu cha simulizi kuhusu suala lengwa akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kudondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu cha simulizi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kupanga matukio yanavyofuatana katika kifungu cha ufahamu cha simulizi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutabiri matukio katika kifungu cha ufahamu simulizi kutokana na picha au matukio. ● Mwanafunzi aelekezwe kufasiri habari kutokana na kifungu cha 	<p>Unafanya nini ili kupata habari zilizo katika ufahamu wa simulizi kwa usahihi?</p>

			<p>ufahamu cha simulizi akiwa mwenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya maneno au msamiati kulingana na matumizi yake kimuktadha. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwatungia wenzake sentensi akitumia msamiati wa suala lengwa kwa usahihi ili azitolee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaimarisha ujuzi wa kuzungumza na kutumia lugha ishara anapochangia kikamilifu katika shughuli za kikundi. ● Kujiamini: mwanafunzi anakuza stadi ya kujionea fahari anapoweza kutumia msamiati wa suala lengwa ipasavyo kutunga sentensi sahihi. ● Ubunifu: mwanafunzi anaimarisha ujuzi wa kufanya majaribio anapotunga sentensi sahihi akitumia msamiati wa suala lengwa. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi utu wa binadamu anapothamini maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anakuza hali ya kujali anapokubaliana na maoni ya wenzake na kushirikiana nao katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anakuza stadi ya kuwajibika anapojitolea kutunza kifaa cha kidijitali. ● Umoja: mwanafunzi anakuza ujumuishaji anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi. 				

Masuala Mtambuko

- Elimu ya mazingira na tabia ya nchi: mwanafunzi anaposoma matini kuhusu kuhusu suala lengwa.
- Elimu ya afya ya kujikinga: mwanafunzi anaposoma matini kuhusu suala lengwa na kuzingatia ujumbe.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English Language, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma ufahamu.
- Integrated Science na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia suala la usafi wa mazingira.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
1.3 Kuandika	1.3.1 Viakifishi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ul style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati wa usafi wa mazingira, b) kutambua alama ya koloni na semi koloni katika matini, c) kueleza matumizi ya koloni na semi koloni katika matini, d) kutumia alama ya koloni na semi koloni ipasavyo katika matini, e) kufurahia matumizi yafaayo ya alama ya koloni na semi koloni katika matini mbalimbali. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu usafi wa mazingira k.v <i>taka, chafu, tabianchi, mazingira, kaboni, nishati ya jua, uchafuzi, hewa, uzalishaji.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua alama ya koloni na semi koloni katika maneno, sentensi au vifungu kwenye matini andishi au za kidijitali. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza akitumia ishara matumizi ya koloni na semi koloni katika matini akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika maneno, sentensi au vifungu kwa kutumia alama ya koloni na semi koloni ipasavyo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika kwenye tarakilishi, kifungu kifupi kuhusu suala lengwa kwa kutumia alama ya koloni na semi koloni ipasavyo na kuwasambazia wenzake 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, alama ya koloni hutumiwa wapi katika maandishi? 2. Je, alama ya semi koloni hutumiwa vipi katika maandishi?

			<p>kwenye mtandao ili wakitolee maoni.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kusahihisha kifungu kuhusu suala lengwa ambacho hakijatumia alama ya koloni na semi koloni ipasavyo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake kifungu alichandika na kuwataka waandike maneno, sentensi au vifungu vinavyotumia alama ya koloni na semi koloni. ● Mwanafunzi aelekezwe kumweleza mzazi au mlezi wake kuhusu maneno, sentensi au vifungu alivyoandika vilivyo na matumizi mbalimbali ya alama za koloni na semi koloni. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaimarisha **uwezo wa kuandika** anaposhiriki na wenzake katika kusahihisha vifungu walivyoandika.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anakuza ujuzi wa **kutangamana na vyombo vya kidijitali anpoandika** kifungu na kukisambaza mtandaoni.
- Ubunifu: mwanafunzi **anaimarisha ujuzi wa kufanya majaribio** anapoandika vifungu vyenye matumizi yafaayo ya alama za koloni na semi koloni.

Maadili

- Upendo: mwanafunzi **anakuza stadi ya kujali** anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi **anaonyesha uwajibikaji** anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Elimu ya mazingira na tabia ya nchi: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa.
- Elimu ya afya ya kujikinga: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uakifishaji.
- Integrated Science na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia usafi wa mazingira.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
1.4 Sarufi	1.4.1 Vihusishi vya Mahali na Wakati (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati wa usafi wa mazingira ili kudumisha sarufi sanifu, b) kutambua vihusishi vya mahali na vya wakati katika matini, c) kutumia vihusishi vya mahali na vya wakati ipasavyo katika matini, d) kuchangamkia matumizi yafaayo ya vihusishi vya mahali na vya wakati katika matini mbalimbali. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu usafi wa mazingira <i>k. v taka, chafu, tabianchi, mazingara, kaboni, nishati ya jua, uchafuzi, hewa, uzalishaji.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa vihusishi vya mahali na vya wakati kutoka kwa kapu maneno, mti maneno, chati, vitabu au katika tarakilishi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vihusishi vya mahali na vya wakati katika sentensi au vifungu kwenye vitabu au tarakilishi kwa kuvipigia mstari au kuvikolezea wino. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu kwa kutumia vihusishi vya mahali na vya wakati. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, ni wakati gani tunatumia vihusishi vya mahali? 2. Je, vihusishi vya wakati vinatumika wakati gani?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anakuza stadi ya **kusikiliza na kutazama** anaposhirikiana na wenzake kutambua vihusishi husika.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anakuza ujuzi wa **kutangamana na vyombo vya kidijitali** anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua vihusishi vya mahali na wakati.
- Ubunifu: mwanafunzi **anaimarisha ujuzi wa kufanya majaribio** anapotunga sentensi sahihi akitumia vihusishi vya mahali na wakati.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaimarisha uwezo wa kuwa na **mawazo wazi** anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anaendeleza **kujali** anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anakuza **ujumuishaji** anakuza ujuzi wa **kutangamana na vyombo vya kidijitali** anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Elimu ya mazingira na tabia ya nchi: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa.
- Elimu ya afya ya kujikinga: mwanafunzi anapoandika sentensi au kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia viwakilishi mbalimbali.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia vihusishi vya mahali na vya wakati.
- Integrated Science na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia usafi wa mazingira.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

2.0 MAZOEZI YA VIUNGO VYA MWILI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>2.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>2.1.1 Kusikiliza na kutazama kwa Kina (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu viungo vya mwili ili kuimarisha mawasiliano,</p> <p>b) kutamka sauti /b/ na /mb/ ipasavyo ili kuzitofautisha kimatamshi (kwa Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia) ilhali (kwa mwanafunzi asiye na uwezo wa kusikia) kutumia ishara na tahajia za vidole kuendeleza silabi na maneno yaliyo na herufi b na mb,</p> <p>c) kutamka vitanzandimi vyenye sauti /b/ na /mb/ ipasavyo (kwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu mazoezi ya viungo vya mwili <i>k.v viungo, mzunguko wa damu, mazoezi ya nguvu, mazoezi ya utepetevu, misuli, zumba, mizani, moyo, n.k.</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutambua sauti /b/ na /mb/ au herufi b na mb katika maneno na vifungu. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutambua herufi b na mb katika maneno na vifungu zikiashiriwa kwa tahajia za vidole na mwalimu, mgeni mwalikwa au katika kifaa cha kidijitali. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza, kutazama, kuashiria 	<p>Ni maneno yepi unayoyajua yaliyo na sauti /b/ na /mb/ na herufi b na mb?</p>

		<p>Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia) ilhali (<i>kwa mwanafunzi asiye na uwezo wa kusikia</i>)kutumia ishara na tahajia za vidole kuendeleza silabi na maneno yaliyo na herufi b na mb,</p> <p>d) kuunda vitanzandimi vyepesi vyenye sauti /b/ na /mb/ na herufi b na mb,</p> <p>e) kuchangamkia matamshi na ishara bora za sauti herufi b na mb katika mazungumzo ya kawaida.</p>	<p>kutamka vitanzandimi vyepesi vinavyohusisha matamshi ya sauti /b/ na /mb/ katika kifaa cha kidijitali kama vile simu, redio.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama na kuashiria vitanzandimi vyepesi vinavyohusisha ishara bora za herufi b na mb katika kifaa cha kidijitali kama vile simu, runinga. ● Mwanafunzi aelekezwe kubuni vitanzandimi vyepesi vinavyohusisha sauti /b/ na /mb/ na herufi b na mb. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kuwasomea wenzake vitanzandimi alivyobuni ili wantolee maoni. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kuwasomea wenzake vitanzandimi alivyobuni ili wantolee maoni. 	
--	--	---	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anakuza ujuzi wa **kutangamana na vyombo vya kidijitali** anapotumia vifaa vya kidijitali katika kusikiliza na *kutazama* vitanza ndimi vyenye sauti na isharalengwa.
- Ubunifu: mwanafunzi **anaimarisha ujuzi wa kufanya majaribio** anapobuni vitanzandimi vyepesi akitumia maneno yenye sauti na ishara lengwa.
- Kujiamini: mwanafunzi anakuza stadi ya **kujionea fahari** anapotamka na kuashiria vitanzandimi ipasavyo yenye sauti na ishara lengwa.
- Hamu ya ujifunzaji mwanafunzi: mwanafunzi anakuza ujuzi wa **kufanya kazi pamoja** anapowasomea wenzake vitanzandimi alivyobuni kwa kuhusisha matamshi bora na ishara bora ya sauti na ishara lengwa.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaimarisha uwezo wa kuwa na **mawazo wazi** anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi za kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anakuza stadi ya **kuwajibika** anapojitolea kutunza kifaa cha kidijitali anachotumia.
- Umoja: mwanafunzi **anakuza stadi ya ujumuishaji** anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Afya ya mtu binafsi: mwanafunzi anapobuni vitanzandimi akizingatia suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya kutamka sauti.
- Physical Education and Sports: somo hili pia linashughulikia mazoezi ya viungo vya mwili.
- Home Science: somo hili pia linashughulikia masuala ya afya.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>2.2 Kusoma</p>	<p>2.2.1 Kusoma kwa Mapana</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu viungo vya mwili ili kuimarisha stadi ya kusoma,</p> <p>b) kutambua msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia.</p> <p>c) kutumia ipasavyo msamiati unaotokana na matini aliyosoma,</p> <p>d) kufafanua ujumbe wa matini aliyosoma,</p> <p>e) kujenga mazoea ya kusoma matini mbalimbali za kujichagulia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu mazoezi ya viungo vya mwili <i>k.v viungo, mzunguko wa damu, mazoezi ya nguvu, mazoezi ya utepetevu, misuli, zumba, mizani, moyo, n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kuteua matini kuhusu suala linalomvutia. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma matini aliyojichagulia na kutambua vipengele vyake muhimu. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua msamiati uliotumiwa katika matini aliyojichagulia kwa kutumia kamusi kutafuta maana za maneno asiyoyajua. ● Mwanafunzi aelekezwe kutungia mwenzake sentensi akitumia msamiati katika matini aliyoisoma. ● Mwanafunzi aelekezwe kufafanua ujumbe wa matini aliyosoma kwa ufupi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Unazingatia nini unapojichagulia matini ya kusoma? 2. Ni mambo gani unayofaa kufanya unaposoma matini ya kujichagulia?

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kusakura mtandaoni na kujichagulia matini ya kusoma kisha afanue maana ya msamiati na ujumbe katika matini hiyo. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaimarisha uwezo wa kusoma na kutumia lugha ishara anaposhirikiana na mwenzake katika kikundi. ● Kujiamini: mwanafunzi anakuza stadi ya kujidhamini anapomtungia mwenzake sentensi kutokana na msamiati wa matini ya kujichagulia. ● Ubunifu: mwanafunzi anaimarisha ujuzi wa kufanya majaribio anapotunga sentensi sahihi akitumia msamiati aliojifunza. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anakuza ujuzi wa kupanga masomo kibinafsi anapojichagulia matini ya kusoma na kutafuta maana za maneno asiyoyajua kwenye kamusi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anakuza ujuzi wa kutangamana na vyombo vya kidijitali anaposakura mtandaoni na kujichagulia matini ya kusoma. 				
<p>Maadili.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Uwajibikaji: mwanafunzi anakuza stadi ya kuwajibika anapojitolea kutafuta na kusoma matini. ● Umoja: mwanafunzi anakuza ujumishaji anaposhirikiana na wenzake kutunga sentensi akitumia msamiati aliojifunza. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Afya ya mtu binafsi: mwanafunzi anaposoma matini ya kujichagulia kuhusu suala lengwa.</p>				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa mapana.
- Physical Education and Sports: somo hili pia linashughulikia mazoezi ya viungo vya mwili.
- Home Science: somo hili pia linashughulikia masuala ya afya.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>2.3 Kuandika</p>	<p>2.3.1 Insha za Kiuamilifu</p> <p>Barua ya Kirafiki</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu viungo vya mwili ili kuimarisha uandishi bora,</p> <p>b) kutambua ujumbe unaoafiki katika kujibu barua ya kirafiki,</p> <p>c) kueleza lugha inayofaa katika kujibu barua ya kirafiki,</p> <p>d) kufafanua muundo unaofaa katika kujibu barua ya kirafiki,</p> <p>e) kujibu barua ya kirafiki akizingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao,</p> <p>f) kujenga mazoea ya kujibu barua ya kirafiki katika maisha ya kila siku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu mazoezi ya viungo vya mwili <i>k.v viungo, mzunguko wa damu, mazoezi ya nguvu, mazoezi ya utepetevu, misuli, zumba, mizani, moyo, n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ujumbe unaoafiki anapojibu barua ya kirafiki kwa kujadiliana na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza lugha inayofaa kujibu barua ya kirafiki akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili muundo wa kujibu barua ya kirafiki akishirikiana na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujibu barua ya kirafiki akizingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao. 	<p>Unazingatia nini unapojibu barua ya kirafiki?</p>

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusomea wenzake barua aliyoandika ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutumia ishara kusomea wenzake barua aliyoandika ili waitolee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaimarisha ujuzi wa kuzungumza na kutumia lugha ishara anaposhirikiana na wenzake katika kujadili vipengele vya kujibu barua ya kirafiki. ● Ubunifu: mwanafunzi anaimarisha ujuzi wa kufanya majaribio anapoandika barua ya kuijibu barua ya kirafiki. ● Kujiamini: mwanafunzi anaimarisha ujuzi wa kujionea fahari napowasomea wenzake barua aliyoandika. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anaimarisha kujitolea anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Afya ya mtu binafsi: mwanafunzi anapoandika barua kuhusu suala lengwa.</p>				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa barua ya kirafiki.
- Physical Education and Sports: somo hili pia linashughulikia mazoezi ya viungo vya mwili.
- Home Science: somo hili pia linashughulikia masuala ya afya.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
2.4 Sarufi	<p>2.4.1 Vihusishi vya -a Unganifu na vya Sababu</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <ol style="list-style-type: none"> Kutambua ishara za msamiati kuhusu viungo vya mwili katika vihusishi vya a unganifu, Maswali Dadisi yaliyopendekezwa, kutambua vihusishi vya-a unganifu na vya sababu katika matini, kutumia vihusishi vya -a unganifu na vya sababu ipasavyo katika matini, kuchangamkia matumizi yafaayo ya vihusishi vya -a unganifu na vya sababu katika mawasiliano. 	<ul style="list-style-type: none"> Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kutambua ishara za msamiati kuhusu mazoezi ya viungo vya mwili <i>k.v viungo, mzunguko wa damu, mazoezi ya nguvu, mazoezi ya utepetevu, misuli, zumba, mizani, moyo, n.k.</i> Mwanafunzi aelekezwe kutambua vihusishi -a unganifu na vya sababu kutoka kwa kapu maneno, mti maneno, chati au katika tarakilishi akishirikiana na wenzake. Mwanafunzi aelekezwe kutambua vihusishi vya -a unganifu na vya sababu katika sentensi au vifungu kwenye vitabu au tarakilishi kwa kuzipigia mstari au kuzikolezea wino. Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu kwa kutumia vihusishi vya -a unganifu na vya sababu akishirikiana na wenzake. Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi wake sentensi 	<p>Vihusishi vya a unganifu na vya sababu vinatofautianaje?</p>

			zinazotumia vihusishi vya -a unganifu na vya sababu.	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anakuza ujuzi wa kuzungumza na kutumia lugha ishara anaposhirikiana na wenzake katika kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi animarisha ujuzi wa kutangamana na vyombo vya kidijitali katika kutambua vihusishi vya -a unganifu na vya sababu. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia vihusishi vya -a unganifu na vya sababu. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anakuza uwezo wa kujitambua anapomtajia mzazi au mlezi wake vihusishi vya -a unganifu na vya sababu katika mazingira ya nyumbani. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anaimarisha kujitolea anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Afya ya mtu binafsi: mwanafunzi anapotunga sentensi au kifungu kuhusu suala lengwa.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia vihusishi. ● Integrated Science na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya afya. 				

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

3.0 UTUNZAJI WA WANYAMA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>3.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>3.1.1 Semi (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu utunzaji wa wanyama ili kudumisha mawasiliano,</p> <p>b) kueleza maana ya tashbihi, sitiari na methali ili kuzipambanua,</p> <p>c) kutambua tashbihi, sitiari na methali katika matini ya fasihi simulizi,</p> <p>d) kueleza matumizi ya tashbihi, sitiari na methali katika matini ya fasihi simulizi,</p> <p>e) kutumia tashbihi, sitiari na methali katika</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati <i>k.v spishi, uhifadhi wa mazingira, huduma, rasilimali, usalama, matibabu, magonjwa, stawisha, afya, wanyama pori n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya tashbihi, sitiari na methali akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua tashbihi, sitiari na methali kutoka kwenye tungo simulizi, kapu la semi, au kifaa cha kidijitali akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutumia vifaa vya kidijitali kusakura matumizi ya tashbihi, sitiari na methali katika tungo za fasihi simulizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na mwenzake matumizi ya tashbihi, sitiari na methali alizotafiti mtandaoni. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tunatumia mbinu gani za lugha katika kuwasilisha tungo za fasihi simulizi? 2. Kwa nini tunatumia tashbihi, sitiari na methali kuwasilisha tungo za fasihi simulizi?

		<p>uwasilishaji wa tungo za fasihi simulizi,</p> <p>f) kuchangamkia matumizi ya tashbihi, sitiari na methali katika tungo za fasihi simulizi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki katika uwasilishaji wa tashbihi, sitiari na methali akishirikiana na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kujadili ujumbe na lugha katika tashbihi, sitiari na methali. ● Mwanafunzi aelekezwe kumwelezea mzazi au mlezi wake kuhusu tashbihi, sitiari na methali katika jamii yake ili antolee maoni yake. 	
--	--	---	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi **kuzungumza na kutumia lugha ishara** anaposhirikiana na wenzake kujadili maana za tashbihi, sitiari na methali.
- Ubunifu: mwanafunzi anapowasilisha tashbihi, sitiari na methali kwa mitindo anuwai.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomwelezea mzazi wake kuhusu tashbihi, sitiari na methali katika jamii yake.
- Uraia: mwanafunzi anapojifunza kuhusu tashbihi, sitiari na methali za jamii yake na kuthamini.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kusikiliza tashbihi, sitiari na methali na kuzichanganua.

Maadili

- Uzalendo: mwanafunzi anapoelezea tashbihi, sitiari na methali za jamii yake na kuzionea fahari.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia darasani.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Elimu ya utunzaji wa wanyama : mwanafunzi anaposhiriki na wenzake kutambua tashbihi, sitiari na methali kuhusu suala lengwa.
- Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapowazia kuhusu umuhimu wa wanyama.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia tungo za fasihi simulizi.
- Agriculture: somo hili pia linashughulikia masuala ya utunzaji wa wanyama.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>3.2 Kusoma</p>	<p>3.2.1 Kusoma kwa Kina</p> <p>Ushairi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu viungo vya mwili ili kuimarisha stadi ya kusoma kwa kina,</p> <p>b) kueleza maana ya shairi ili kulitofautisha na tungo nyingine,</p> <p>c) kujadili sifa za ushairi kama utanzu wa fasihi andishi,</p> <p>d) kueleza sifa za ushairi katika shairi,</p> <p>e) kufurahia kuchambua ushairi kama utungo wa fasihi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati <i>k.v spishi, uhifadhi wa mazingira, huduma, rasilimali, usalama, matibabu, magonjwa, stawisha, afya, wanyama pori n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v ushairi, ubeti, mshororo, vina. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti maana ya shairi vitabuni au mtandaoni ili kulitofautisha na tungo nyingine akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili sifa za ushairi kama utanzu wa fasihi andishi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti mtandaoni, magazetini au vitabuni mashairi na kueleza sifa za ushairi katika mashairi hayo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake sifa alizotambua katika mashairi aliyoyasoma ili wamtotee maoni 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, shairi ulilowahi kusoma lilikuwa linazungu-mzia nini? 2. Unavutiwa na nini unaposoma shairi?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposoma shairi akiwa na wenzake katika kikundi.
- Kujiamini: mwanafunzi anapowasomea wenzake sifa za shairi alilosoma.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposakura mtandaoni shairi na kuchambua sifa zake.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anaposoma shairi na kuchambua sifa zake.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Mtazamo wa ukuaji wa binadamu: mwanafunzi anaposoma shairi, mtazamo wake wa uonoulimwengu unaweza kubadilika na kukua.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia usomaji wa kina.
- Social Studies na Agriculture: masomo haya pia yanashughulikia utunzaji wa wanyama.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
3.3 Kuandika	3.3.1 Insha za Kubuni Masimulizi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu viungo vya mwili ili kuimarisha uandishi bora, b) kutambua vipengele vya kufafanulia ujumbe wa insha ya masimulizi, c) kufafanua ujumbe wa insha ya masimulizi kupitia kwa utangulizi, d) kufafanua ujumbe wa insha ya masimulizi kupitia kwa wahusika, e) kuandika insha ya masimulizi kwa kuzingatia ujumbe na muundo ufaao, f) kufurahia kufafanua ujumbe wa insha ya kusimulia ili kufanikisha maelezo.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati <i>k.v spishi, uhifadhi wa mazingira, huduma, rasilimali, usalama, matibabu, magonjwa, stawisha, afya, wanyama pori n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vipengele vya kufafanulia ujumbe wa simulizi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kufafanua ujumbe wa insha ya masimulizi kupitia kwa utangulizi kutoka kwa kielelezo cha insha ya masimulizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kielelezo cha insha ya masimulizi kuhusu suala lengwa atakachopewa na mwalimu au atakachosoma kwenye matini za aina mbalimbali na kujadili na wenzake kuhusu ufafanuzi wa ujumbe kupitia kwa utangulizi na mazungumzo ya wahusika. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya masimulizi akizingatia ufafanuzi ufaao wa ujumbe, kupitia kwa wahusika. 	Unafanya nini unaposimulia jambo ili ujumbe wako upate kueleweka zaidi?

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake insha aliyoandika darasani au awasambazie kwenye vifaa vya kidijitali ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kusahihisha insha ya masimulizi aliyoandika kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia ufafanuzi ufaao wa ujumbe. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kusahihisha insha ya masimulizi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusambazia insha. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha ya masimulizi akizingatia ufafanuzi ufaao wa ujumbe kupitia kwa wahusika. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuandika insha na kuwasomea wenzake. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Elimu ya utunzaji wa wanyama: mwanafunzi anapoandika insha ya kubuni kuhusu suala lengwa.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia stadi ya kuandika. ● Social Studies na Agriculture: masomo haya pia yanashughulikia utunzaji wa wanyama. 				

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>3.4 Sarufi</p>	<p>3.4.1 Kihusishi na na Vihusishi Vilinganishi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu viungo vya mwili ili kukuza sarufi sanifu,</p> <p>b) kutambua kihusishi na na vihusishi vilinganishi katika matini,</p> <p>c) kutumia kihusishi na na vihusishi vilinganishi ipasavyo katika matini,</p> <p>d) kuchangamkia kutumia kihusishi na na vihusishi vilinganishi katika mawasiliano ya kila siku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati <i>k.v spishi, uhifadhi wa mazingira, huduma, rasilimali, usalama, matibabu, magonjwa, stawisha, afya, wanyama pori n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa kihusishi na na vihusishi vilinganishi katika kapu maneno, mti maneno, chati au katika tarakilishi akishirikiana na wenzake ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua kihusishi na na vihusishi vilinganishi katika sentensi au vifungu kwenye vitabu au tarakilishi kwa kuzipigia mstari au kuzikolezea wino. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu kwa kutumia kihusishi na na vihusishi vilinganishi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kumtaja mzazi au mlezi wake kihusishi na na vihusishi vilinganishi katika mazingira ya nyumbani. 	<p>Ni vihusishi vilinganishi gani unavyovijua?</p>

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili aina za vihusishi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua kihusishi na na vihusishi vilinganishi.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua kihusishi na na vihusishi vilinganishi katika matini na kuvitungia sentensi sahihi na vifungu.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtajia mzazi au mlezi wake kihusishi **na** na vihusishi vilinganishi katika mazingira ya nyumbani.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Elimu ya utunzaji wa wanyama: mwanafunzi anapoandika sentensi au kifungu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia vihusishi.
- Integrated Science na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya afya.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

4.0 UTUNZAJI WA MALIASILI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>4.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>4.1.1 Semi (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu utunzaji wa maliasili,</p> <p>b) kueleza maana ya vitendawili ili kuipambanua,</p> <p>c) kufafanua umuhimu wa vitendawili,</p> <p>d) kujadili vipengele vya uwasilishaji wa vitendawili,</p> <p>e) kuwasilisha vitendawili kwa kuzingatia vipengele vya uwasilishaji wake,</p> <p>f) kueleza maana ya nahau ili kuipambanua,</p> <p>g) kutambua nahau katika matini ya fasihi simulizi na kueleza maana zake,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu utunzaji wa maliasili <i>k.v rasilimali, mazingira, ekolojia wa msitu, uchafuzi wa hewa, udongo, mmomonyoko, rutuba, nishati endelevu, viumbehai n.k</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya vitendawili akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti mtandaoni au maktabani umuhimu wa vitendawili na kuwasilishia wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili vipengele vya uwasilishaji wa vitendawili. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama vitendawili katika vifaa vya kidijitali au kutoka kwa mwalimu na kubainisha vipengele vya kimsingi vya uwasilishaji wa vitendawili. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama vitendawili vikiwasilishwa kwa lugha ishara katika vifaa vya kidijitali au 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, ni nahau gani unazozijua? 2. Kwa nini tunatumia nahau katika matini? 3. Unazingatia nini unapowasilisha vitendawili?

		<p>h) kueleza umuhimu wa nahau katika matini ya fasihi simulizi,</p> <p>i) kuchangamkia matumizi ya nahau na uwasilishaji wa vitendawili katika tungo za fasihi.</p>	<p>kutoka kwa mwalimu na kubainisha vipengele vya kimsingi vya uwasilishaji wa vitendawili.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuwawasilishia wenzake vitendawili kwa kuzingatia vipengele vya uwasilishaji wa vitendawili. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya nahau akishirikiana na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua nahau mbalimbali katika matini ya fasihi simulizi na kueleza maana zake. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza umuhimu wa nahau katika matini ya fasihi simulizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na mzazi au mlezi wake kutambua vitendawili na nahau katika jamii yake. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kuwasilisha vitendawili na nahau katika kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kuwasilisha vitendawili na nahau katika kikundi.
- Kujiamini: mwanafunzi anapotea na kutegua vitendawili, anapotoa maana za nahau na kuchangia katika kikundi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi wake kutambua vitendawili na nahau kutoka kwa jamii yake.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika majadiliano ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika kuwasilisha vitendawili na nahau katika kikundi.

Masuala Mtambuko

- Elimu ya mazingira na tabia ya nchi: mwanafunzi anaposhiriki katika kutega na kutegua vitendawili na wenzake kuhusu suala maliasili katika mazingira yake.
- Elimu ya kifedha: mwanafunzi anaposhiriki katika kutega na kutegua vitendawili na wenzake kuhusu suala lengwa.
- Umaskini: mwanafunzi anapowazia jinsi matumizi yafaayo ya maliasili yanawezesha kupunguza umaskini.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya tungo za fasihi simulizi.
- Social Studies: somo hili pia hushughulikia utunzaji wa maliasili.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
4.2 Kusoma	4.2.1 Kusoma kwa Ufasaha (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu utunzaji wa maliasili ili kukuza stadi ya kusoma, b) kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusoma kwa ufasaha, c) kusoma kifungu cha nathari akizingatia matamshi na ishara bora, d) kusoma kifungu cha nathari akizingatia kasi ifaayo, e) kusoma kifungu akitumia lugha ishara kifungu cha nathari akizingatia kasi ifaayo, f) kusoma kifungu cha nathari akizingatia kiwango kifaacho cha sauti, g) kusoma kifungu cha nathari kwa kutumia ishara akizingatia ishara ipasavyo,	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati <i>k.v spishi, uhifadhi wa mazingira, huduma, rasilimali, usalama, matibabu, magonjwa, stawisha, afya, wanyama pori n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusoma kwa ufasaha akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu cha nathari akizingatia matamshi bora. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu cha nathari akizingatia kasi ifaayo. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusoma kifungu cha nathari akizingatia kiwango kifaacho cha sauti na ishara zifaazo. 	Je, unaposoma kwa ufasaha unazingatia mambo gani?

		<p>h) kusoma kifungu cha nathari akizingatia ishara za mwili zifaazo,</p> <p>i) kujenga mazoea ya kusoma kwa ufasaha ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kusoma kifungu cha nathari kwa ishara akizingatia kasi ifaayo. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu cha nathari akizingatia ishara za mwili zifaazo. ● Mwanafunzi aelekezwe kusakura kifungu cha nathari mtandaoni na kuwasomea wenzake kwa ufasaha. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi wake kifungu cha nathari kwa ufasaha ili akitolee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotangamana na wenzake kutambua na kujadili vipengele vya usomaji wa ufahamu. ● Kujiamini: mwanafunzi anaposoma kifungu kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya usomaji. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusakura kifungu cha nathari. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu wenzake wakisoma kifungu. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia. ● Umoja: mwanafunzi anapotangamana na wenzake kujadili vipengele vya kuzingatia katika kusoma kwa ufasaha. 				

Masuala Mtambuko

- Elimu ya mazingira na tabia ya nchi: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa hasa kuhusu suala la maliasili katika mazingira yake.
- Elimu ya kifedha: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa na kuwazia kuhusu matumizi ya maliasili.
- Umaskini: mwanafunzi anapowazia jinsi matumizi yafaayo ya maliasili yanawezesha kupunguza umaskini.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufasaha.
- Social Studies: somo hili pia hushughulikia dhana ya utunzaji wa maliasili.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>4.3 Kuandika</p>	<p>4.3.1 Insha za Kubuni</p> <p>Masimulizi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu utunzaji wa maliasili ili kuimarisha uandishi bora,</p> <p>b) kueleza maana ya lugha ya kitamathali, matendo ya wahusika na mandhari ili kuibanisha,</p> <p>c) kujadili lugha ya kitamathali, matendo ya wahusika na mandhari katika insha ya masimulizi,</p> <p>d) kuandika insha ya masimulizi akizingatia lugha ya kitamathali, matendo ya wahusika na mandhari,</p> <p>e) kufurahia kuandika insha za masimulizi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati <i>k.v spishi, uhifadhi wa mazingira, huduma, rasilimali, usalama, matibabu, magonjwa, stawisha, afya, wanyama pori n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vipengele vya lugha ya kitamathali, matendo ya wahusika na mandhari katika masimulizi kwenye matini andishi au za kidijitali akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma vilelezo vya insha ya kubuni kwenye matini za kimaandishi au za kidijitali na kushirikiana na wenzake kubainisha lugha ya kitamathali, matendo ya wahusika na mandhari. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya masimulizi kuhusu suala lengwa akitumia vipengele vifaavyo vya lugha ya kitamathali, 	<p>Je, ni vipengele vipi vya kuzingatia unapoandika insha ya masimulizi?</p>

		akizingatia lugha ya kitamathali, matendo ya wahusika na uchoraji wa mandhari ufaao ili kufanikisha mawasiliano.	matendo ya wahusika na mandhari ili kujenga taswira zifaazo. <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kusahihisha insha aliyobuni. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake insha aliyoandika kuhusu suala lengwa ili wachanganue lugha ya kitamathali, matendo ya wahusika na mandhari. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake katika kuchanganua lugha ya kitamathali, matendo ya wahusika na uchoraji wa mandhari katika insha.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha kwa kuzingatia lugha ya kitamathali, matendo ya wahusika na uchoraji wa mandhari ufaao.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapowasomea wenzake insha aliyoandika na kuwataka wachanganue lugha ya kitamathali, matendo ya wahusika na uchoraji wa mandhari.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuwasomea wenzake insha aliyoandika.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Elimu ya mazingira na tabia ya nchi: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa hasa kuhusu suala maliasili katika mazingira yake.
- Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa na kuwazia kuhusu matumizi ya maliasili.
- Umaskini: mwanafunzi anapowazia jinsi matumizi yafaayo ya maliasili yanawezesha kupunguza umaskini.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia vipengele vya masimulizi.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya utunzaji wa maliasili.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>4.4 Sarufi</p>	<p>4.4.1 Nyakati na Hali</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu utunzaji wa maliasili ili kuimarisha sarufi sanifu,</p> <p>b) ‘kutambua -ki- ya masharti katika matini,</p> <p>c) kutumia -ki- ya masharti ipasavyo katika matini,</p> <p>d) kutambua -ka- ya kufuatana kwa vitendo. katika matini</p> <p>e) kutumia -ka- ya kufuatana kwa vitendo ipasavyo katika matini</p> <p>f) kujenga mazoea ya kutumia ipasavyo -ki- ya masharti na -ka- ya</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati <i>k.v spishi, uhifadhi wa mazingira, huduma, rasilimali, usalama, matibabu, magonjwa, stawisha, afya, wanyama pori n.k</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua -ki- ya masharti katika matini akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchagua sentensi zinazoashiria matumizi ya hali ya -ki- kutokana na mchanganyiko wa sentensi kutoka katika vitabu, tarakilishi, chati kwa kuzikolezea wino au kuzipigia mstari akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kuonyesha matumizi ya hali ya -ki- akishirikiana na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua -ka- ya kufuatana kwa vitendo katika sentensi mbalimbali akishirikiana na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchagua sentensi zinazoashiria matumizi ya hali ya -ka- ya 	<ol style="list-style-type: none"> 1. -ki- ya masharti hutumiwa wakati gani katika sentensi? 2. -ka- ya kufuatana kwa vitendo hutumiwa wakati gani katika sentensi?

		kufuatana kwa vitendo ili kufanikisha mawasiliano.	kufuatana kwa vitendo kutokana na mchanganyiko wa sentensi kutoka katika vitabu, tarakilishi, chati kwa kuzikolezea wino au kuzipigia mstari akishirikiana na wenzake. <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kuonyesha matumizi ya hali ya -ka- ya kufuatana kwa vitendo akishirikiana na wenzake katika kikundi. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kazi za kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua hali ya masharti -ki- na hali ya kufuatana kwa vitendo -ka-. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kwa kutumia hali ya masharti -ki- na kufuatana kwa vitendo -ka-. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua hali ya masharti -ki- na kufuatana kwa vitendo -ka- kisha kuzitungia sentensi sahihi. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapodhamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<ul style="list-style-type: none"> ● Masuala Mtambuko Elimu ya mazingira na tabia ya nchi: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa hasa kuhusu suala maliasili katika mazingira yake. 				

- Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa na kuwazia kuhusu matumizi ya maliasili.
- Umaskini: mwanafunzi anapowazia jinsi matumizi yafaayo ya maliasili yanawezesha kupunguza umaskini.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia nyakati na hali mbalimbali.
- Social Studies na Agriculture: masomo haya pia yanashughulikia utunzaji wa maliasili.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

5.0 MITAZAMO HASI YA KIJINSIA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>5.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>5.1.1 Ufahamu wa Kusikiliza na kutazama (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze:</p> <ol style="list-style-type: none"> Kutambua ishara za msamiati kuhusu mitazamo hasi ya kijinsia ili kukuza mawasiliano, kueleza maana ya ufahamu wa kusikiliza na kutazama, kujadili kanuni za ufahamu wa kusikiliza na kutazama, kujadili vipengele vya ufahamu wa kusikiliza na kutazama, kushiriki katika ufahamu wa kusikiliza na kutazama akizingatia vipengele vyake, kuchangamkia kushiriki katika kusikiliza na 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu mitazamo hasi ya kijinsia <i>k.v ubaguzi wa kijinsia, unyanyapaa wa kijinsia, udhalilishaji wa kijinsia, upendeleo, maumbile, dhana potofu, usawa, afya, udhalilishaji, upendeleo n.k.</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kueleza maana ya ufahamu wa kusikiliza au kutazama . ● Mwanafunzi aisyesikia aelekezwe kueleza maana ya ufahamu wa kutazama ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kujadili kanuni za ufahamu wa kusikiliza na kutazama . 	<ol style="list-style-type: none"> Je, ni mambo gani unayozingatia ili kupata ujumbe unaposikiliza na kutazama ? Je, kusikiliza na kutazama kwa ufahamu kuna faida zipi?

		<p>kutazama kwa ufahamu ili kukuza stadi ya kusikiliza.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>Mwanafunzi aisyesikia aelekezwe kueleza maana ya ufahamu wa kutazama .</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kujadili vipengele vya ufahamu wa kusikia au kutazama. ● Mwanafunzi aisyesikia aelekezwe kujadili vipengele vya ufahamu wa kutazama. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama ufahamu kuhusu suala lengwa kutoka kwa mwalimu au mgeni mwalikwa na kujibu maswali. ● Mwanafunzi aisyesikia aelekezwe kutazama ufahamu kuhusu suala lengwa kutoka kwa mwalimu au mgeni mwalikwa na kujibu maswali. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na 	
--	--	---	---	--

			<p>kutazama matini kuhusu suala lengwa katika chombo cha kidijitali na kujibu maswali.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aisyesikia aelekezwe kutazama matini kuhusu suala lengwa katika chombo cha kidijitali na kujibu maswali. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapoeleza ujumbe aliopata kutokana na ufahamu wa kusikiliza na <i>kutazama</i>. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki shughuli ya kusikiliza na <i>kutazama</i> kwa ufahamu ili kupata ujumbe. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza na <i>kutazama</i> matini ya ufahamu. ● Ubunifu: mwanafunzi anaposikiliza na kufasiri ujumbe ifaavyo. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapofasiri ujumbe kutokana na ufahamu wa kusikiliza na <i>kutazama</i>. ● Kujiamini: mwanafunzi anapoweza kusikiliza na <i>kutazama</i> ufahamu na kujibu ipasavyo. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Uadilifu: mwanafunzi anapowasikiliza na <i>kutazama</i> wasemaji kwa makini. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia katika mazungumzo. ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kufasiri ujumbe katika kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Masuala ya kijinsia: mwanafunzi anaposikiliza na <i>kutazama</i> ufahamu kuhusu suala lengwa. ● Haki na majukumu ya kibinadamu: mwanafunzi anaposikiliza na <i>kutazama</i> ufahamu kuhusu suala lengwa. 				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusikiliza na kutazama kwa ufahamu.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>5.2 Kusoma</p>	<p>5.2.1 Kusoma kwa Ufahamu</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu mitazamo hasi ya kijinsia ili kukuza mawasiliano,</p> <p>b) kudondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu,</p> <p>c) kufanya utabiri na ufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu,</p> <p>d) kueleza maana ya msamiati kulingana na kifungu cha ufahamu,</p> <p>e) kuchangamkia kusoma kwa ufahamu ili kukuza uelewa wa habari.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu mitazamo hasi ya kijinsia <i>k.v ubaguzi wa kijinsia, unyanyapaa wa kijinsia, udhalilishaji wa kijinsia, upendeleo, maumbile, dhana potofu, usawa, afya, udhalilishaji, upendeleo n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu cha ufahamu na kudondoa habari mahususi. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza habari za kifungu cha ufahamu kwa ufupi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kufanya utabiri na ufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa msamiati wa suala lengwa kwenye kapu maneno, mti maneno, chati au kwenye vitabu akishirikiana na wenzake. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kwa nini tunasoma ufahamu? 2. Ni mambo gani tunazingatia tunaposoma ufahamu?

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya msamiati kulingana na muktadha wa matumizi katika matini akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutumia maneno hayo kutunga sentensi sahihi kisha kumsomea mwenzake ili amtolee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kusoma ufahamu akiwa na wenzake. ● Kujiamini: mwanafunzi anapotumia msamiati wa suala lengwa katika muktadha maalum. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Masuala ya jinsia: mwanafunzi anaposoma matini kuhusu suala lengwa. ● Haki na majukumu ya kibinadamu: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia usomaji wa ufahamu. ● Religious Studies na Social Studies: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya kijinsia. 				

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>5.3 Kuandika</p>	<p>5.3.1 Insha za Kiuamilifu Shajara</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu mitazamo hasi ya kijinsia ili kukuza mawasiliano,</p> <p>b) kueleza maana ya shajara ili kufanikisha mawasiliano,</p> <p>c) kujadili vipengele vya shajara katika mawasiliano,</p> <p>d) kuandika shajara akizingatia vipengele vyake katika mawasiliano,</p> <p>e) kuonea fahari matumizi ya shajara katika maisha ya kila siku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu mitazamo hasi ya kijinsia <i>k.v ubaguzi wa kijinsia, unyanyapaa wa kijinsia, udhalilishaji wa kijinsia, upendeleo, maumbile, dhana potofu, usawa, afya, udhalilishaji, upendeleo n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya shajara akiwa na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti maktabani au kusakura mtandao salama na kusoma mifano ya shajara. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na mwenzake shajara aliyoisoma mtandaoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza vipengele vya shajara. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika shajara akizingatia vipengele vyake kama vile mambo ya kuandika kwenye shajara, muundo na mtindo. 	<p>Kwa nini watu hutumia shajara?</p>

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadili vipengele vya shajara .
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposakura na kusoma mtandaoni mifano ya shajara.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki kikamilifu katika mijadala kundini.

Maadili

- Uaminifu: mwanafunzi anapoandika matukio ya kweli katika shajara.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anaposhiriki kikamilifu na kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Heshima: mwanafunzi anapothamini na kuheshimu maoni ya wenzake kundini.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya jinsia: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa.
- Haki na majukumu ya kibinadamu: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya shajara.
- Religious Studies na Social Studies: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya kijinsia.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
5.4 Sarufi	5.4.1 Hali za Masharti (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu mitazamo hasi ya kijinsia ili kukuza mawasiliano, b) kueleza maana ya hali ya masharti ili kuboresha sarufi, c) kutambua matumizi ya hali ya masharti -nge- katika matini, d) kutumia hali ya masharti -nge- ipasavyo katika matini, e) kutambua matumizi ya hali ya masharti -ngali- katika matini f) kutumia hali ya masharti -ngali- ipasavyo katika matini, g) kuchangamkia matumizi yafaayo ya hali ya masharti -nge- na -ngali- ili kukuza ufasaha wa lugha.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu mitazamo hasi ya kijinsia <i>k.v ubaguzi wa kijinsia, unyanyapaa wa kijinsia, udhalilishaji wa kijinsia, upendeleo, maumbile, dhana potofu, usawa, afya, udhalilishaji, upendeleo n.k.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti mtandaoni au maktabani maana ya hali ya masharti. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua matumizi sahihi ya hali ya -nge- katika sentensi au vifungu akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchagua sentensi zinazoashiria matumizi ya hali ya -nge- kutokana na mchanganyiko wa sentensi kutoka katika vitabu, tarakilishi, chati kwa kuzikolezea wino au kuzipigia mstari. 	Je, unapotaka kuonyesha hali ya masharti unatumia viambishi gani?

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kuonyesha matumizi ya hali ya -nge- akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua matumizi sahihi ya hali -ngali- katika matini akishirikiana na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kuonyesha matumizi sahihi ya hali -ngali-. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchagua sentensi zinazoashiria matumizi ya hali -ngali- kutokana na mchanganyiko wa sentensi kutoka katika vitabu, tarakilishi, chati kwa kukoleza wino au kuzipigia mstari akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti matumizi ya hali -nge- na -ngali- mtandaoni na kuwawasilishia wenzake ili waitolee maoni. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na Ushirikiano: mwanafunzi anapotoa mchango wake katika shughuli za kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua hali ya **-nge-** na **-ngali-**.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kwa kutumia hali ya **-nge-** na **-ngali-**.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua hali ya **-nge-** na **-ngali-** na kuzitungia sentensi sahihi.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapovitunza vifaa vya kidijitali anavyotumia.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya kijinsia: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia hali mbalimbali.
- Social Studies na Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya kijinsia.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

6.0 USALAMA BARABARANI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
6.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara	6.1.1 Kusikiliza na kutazama kwa Kufasiri (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati wa usalama barabarani ili kuimarisha mawasiliano bora, b) kueleza maana ya kusikiliza na kutazama kwa kufasiri ili kuibanisha, c) kueleza msimamo na mielekeo kuhusu ujumbe wa matini ya kusikiliza na kutazama, d) kulinganisha misimamo na mielekeo ya ujumbe wa matini aliyosikiliza na kutazama na ile ya jamii yake kuhusu suala husika, e) kujenga mazoea ya kutambua msimamo na	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati katika matini ya kujichagulia kuhusu usalama barabarani <i>k.v polisi wa trafiki, pikipiki, baiskeli, trafiki, kasi,epuka,usalam, ajali, barabara.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v kufasiri. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti mtandaoni au maktabani maana ya kusikiliza na kutazama kwa kufasiri. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadiliana na wenzake matokeo ya utafiti wake. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kueleza misimamo na mielekeo kuhusu ujumbe katika matini anayosikiliza <i>na kutazama</i> kuhusu suala lengwa akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi asiyeweza kusikia aelekezwe kueleza misimamo na 	Ni misimamo gani iliyopo katika matini ulizowahi kusikiliza na <i>kutazama</i> ?

		<p>mielekeo katika matini mbalimbali ili kupata maana ya ujumbe.</p>	<p>mielekeo kuhusu ujumbe katika matini aliyotazama kuhusu suala lengwa akishirikiana na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama habari kuhusu suala lengwa katika kifaa cha kidijitali na kuchambua misimamo na mielekeo kuhusu ujumbe akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama habari kuhusu suala lengwa katika kifaa cha kidijitali na kuchambua misimamo na mielekeo kuhusu ujumbe akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake katika kulinganisha misimamo na mielekeo kuhusu ujumbe wa matini aliyosikiliza na kutazama na misimamo na mielekeo ya jamii yake kuhusu suala lililozungumziwa katika matini hiyo. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutoa muhtasari wa habari aliyosikiliza na kutazama kuhusu suala lengwa huku wakichanganua misimamo na 	
--	--	--	---	--

			<p>mielekeo ya msimulizi /msemaji kuhusu masuala yanayozungumziwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyeweza kusikia aelekezwe kutoa muhtasari wa habari aliyotazama kuhusu suala lengwa huku wakichanganua misimamo na mielekeo ya msimulizi /msemaji kuhusu masuala yanayozungumziwa. ● Mwanafunzi aliye upungufu wa kusikia aelekezwe kuwaeleza wenzake misimamo na mielekeo kuhusu ujumbe katika matini aliyosikiliza na kutazama kwa maneno yake mwenyewe na kuwataka waangazie vipengele vilivyotumiwa kuonyesha misimamo na mielekeo hiyo. ● Mwanafunzi asiyeweza kusikia aelekezwe kuwaeleza wenzake misimamo na mielekeo kuhusu ujumbe katika matini aliotazama kwa maneno yake mwenyewe na kuwataka waangazie vipengele vilivyotumiwa kuonyesha misimamo na mielekeo hiyo. 	
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na mzazi au mlezi wake kuhusu misimamo na mielekeo ya jamii yake kuhusu suala lengwa. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadili na wenzake misimamo na mielekeo katika matini. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza habari. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapochanganua misimamo na mielekeo kuhusu ujumbe na kuihusisha na mielekeo ya jamii yake. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuwaelezea wenzake misimamo na mielekeo kuhusu ujumbe katika matini aliyosikiliza. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojadili na mzazi au mlezi wake kuhusu misimamo na mielekeo ya jamii yake kuhusu ujumbe. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Amani: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili kwa utulivu mielekeo na msimamo kuhusu suala linalozungumziwa. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Suala la usalama: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake katika kuchanganua habari kwenye matini aliyosikiliza.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusikiliza na kufasiri. 				

- Physical Education na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya usalama.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
6.2 Kusoma	<p>6.2.1 Kusoma kwa Kina</p> <p>Ushairi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa usalama barabarani ili kuimarisha usomaji bora,</p> <p>b) kueleza maana ya maudhui na dhamira katika fasihi,</p> <p>c) kujadili maudhui katika shairi,</p> <p>d) kujadili dhamira katika shairi,</p> <p>e) kuchambua shairi kwa kuzingatia maudhui na dhamira,</p> <p>f) kuchangamkia usomaji wa kina wa mashairi ili kupata ujumbe wake.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati katika matini ya kujichagulia kuhusu usalama barabarani <i>k.v polisi wa trafiki, pikipiki, baiskeli, trafiki, kasi,epuka,usalama, ajali, barabara.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v maudhui, dhamira, mshairi, kuchambua. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti maktabani au mtandaoni maana ya maudhui na dhamira. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadiliana na wenzake matokeo ya utafiti wake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili maudhui katika shairi alilosoma. ● Mwanafunzi aelekezwe kufafanua dhamira ya shairi alilosoma. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwaelezea wenzake dhamira ya shairi alilosoma. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, mashairi uliyowahi kuyasoma yalizungumzia nini? 2. Mashairi uliyowahi kuyasoma yana muundo gani?

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuchambua shairi kwa kuzingatia maudhui na dhamira. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti mtandaoni, magazetini au vitabuni mashairi na kuyachambua kwa kuzingatia dhamira na maudhui ya shairi kisha awatumie wenzake wayatolee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapochangia kujadili maudhui na dhamira ya shairi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposakura kwenye mitandao salama ili kutafiti kuhusu maudhui ya ushairi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojitolea kufanya utafiti maktabani na mtandaoni. ● Kujiamini: mwanafunzi anapowasilishia wenzake maudhui na dhamira ya ushairi. Haiba yake inajengeka zaidi. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake wanapojadili maudhui na dhamira ya ushairi. Pia anapowakosoa wenzake kwa upole na kuthamini hoja zao. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kutafiti kuhusu maudhui na dhamira ya ushairi maktabani na mtandaoni anawajibikia majukumu aliyopewa. ● Upendo: mwanafunzi anapotoa maoni kwa heshima kuhusu uwasilishaji wa wenzake ili kuwakosoa au kuwatia motisha. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Masuala ya usalama: mwanafunzi anaposoma shairi kuhusu suala lengwa.</p>				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina.
- Physical Education na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya usalama.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>6.3 Kuandika</p>	<p>6.3.1 Insha za Kubuni</p> <p>Methali</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa usalama barabarani ili kuimarisha uandishi bora,</p> <p>b) kueleza maana ya insha za methali ili kuipambanua.</p> <p>c) kujadili vipengele vya insha ya methali,</p> <p>d) kuandika insha ya methali kwa kuzingatia vipengele vya uandishi husika,</p> <p>e) kufurahia kufasiri methali na kuziandikia insha zinazoafiki ili kujenga ubunifu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati katika matini ya kujichagulia kuhusu usalama barabarani <i>k.v polisi wa trafiki, pikipiki, baiskeli, trafiki, kasi,epuka,usalam, ajali, barabara.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v methali, vipengele. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya insha za methali akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kielelezo cha insha ya methali akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake vipengele vya insha ya methali katika kielelezo cha insha aliyosoma. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya methali kwa kuzingatia vipengele vya uandishi wa insha ya methali. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake insha aliyoundika ili waitolee maoni. 	<p>Unahitaji kufanya nini unapoandika insha ya methali?</p>

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake katika kujadiliana kuhusu insha za methali.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi kuandika insha hizo za methali na kuzisambaza kwa mtandao.
- Ubunifu: mwanafunzi anapofaulu kuandika insha ya methali.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya usalama barabarani: mwanafunzi anapoandika insha ya methali kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha.
- Physical Education na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya usalama.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>6.4 Sarufi</p>	<p>6.4.1 Vielezi vya Namna na vya Wakati (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa usalama barabarani ili kuimarisha sarufi sanifu,</p> <p>b) kutambua vielezi vya namna katika matini,</p> <p>c) kutumia vielezi vya namna ipasavyo katika matini,</p> <p>d) kutambua vielezi vya wakati katika matini,</p> <p>e) kutumia vielezi vya wakati ipasavyo katika matini,</p> <p>f) kuchangamkia kutumia vielezi vya namna na vya wakati katika matini.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati katika matini ya kujichagulia kuhusu usalama barabarani <i>k.v polisi wa trafiki, pikipiki, baiskeli, trafiki, kasi, epuka, usalam, ajali, barabara.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v vielezi vya namna, vielezi vya wakati. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa vielezi vya namna kutoka kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuvipigia mstari vielezi vya namna katika sentensi na vifungu akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga vielezi vya namna katika orodha ya maneno, sentensi au vifungu kwenye vitabu, tarakilishi, chati kwa kuvikolezea wino akishirikiana na wenzake. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ni vielezi vipi unavyojua? 2. Vielezi hutumiwa vipi katika matumizi ya lugha?

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu kwa kutumia vielezi vya namna akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa vielezi vya wakati kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuvipigia mstari vielezi vya wakati katika sentensi na vifungu akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga vielezi vya wakati katika orodha ya maneno, sentensi au vifungu kwenye vitabu, tarakilishi, chati kwa kuvikolezea wino akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu kwa kutumia vielezi vya wakati akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi wake sentensi alizotunga akitumia vielezi vya namna na vya wakati. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kazi za kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua vielezi.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi akitumia vielezi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomsomea mzazi au mlezi wake sentensi alizotunga.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya usalama: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa akizingatia matumizi sahihi ya vielezi.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia vielezi.
- Physical Education na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya usalama.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

7.0 HUDUMA KATIKA ASASI ZA KIJAMII

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>7.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>7.1.1 Kusikiliza na kutazama kwa Kutathmini</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa usalama barabarani ili kufanikisha mawasiliano,</p> <p>b) kueleza maana ya kusikiliza <i>na kutazama</i> kwa kutathmini ili kuibainisha,</p> <p>c) kujadili vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza na kutazama kwa kutathmini,</p> <p>d) kutathmini ujumbe wa mzungumzaji,</p> <p>e) kutathmini mtazamo wa msemaji kuhusu anachokizungumzia,</p> <p>f) kueleza maana ya msamiati kama</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu huduma katika asasi za kijamii <i>k.v taasisi, huduma, mashirika yasiyo ya kiserikali, benki, ujasiriamali, changamoto, hospitali, elimu.</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kueleza maana ya kusikiliza kwa kutathmini ili kuubainisha akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kueleza maana ya kutazama kwa kutathmini ili kuubainisha akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kujadili vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza na kutazama kwa kutathmini kutoka kwenye 	<p>Unazingatia nini ili kutambua ikiwa mzungumzaji anasema ukweli?</p>

		<p>ulivyotumiwa katika matini aliyosikiliza <i>na kutazama</i>,</p> <p>g) kuchangamkia kushiriki katika kusikiliza na kutazama kwa kuchanganua ili kuboresha mawasiliano.</p>	<p>mazungumzo mafupi, akiwa na wenzake katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kujadili vipengele vya kuzingatia katika kutazama kwa kutathmini kutoka kwenye mazungumzo mafupi, akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama mazungumzo kuhusu suala lengwa kutoka vifaa vya kidijitali huku akijadili vipengele vya kusikiliza kwa kutathmini vilivyozingatiwa. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama mazungumzo kuhusu suala lengwa kutoka vifaa vya kidijitali huku akijadili vipengele vya kutazama kwa kutathmini vilivyozingatiwa. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutoa maoni kuhusu suala linaloshughulikiwa katika kauli 	
--	--	---	---	--

			<p>au kifungu alichosikiliza au kutazama .</p> <ul style="list-style-type: none">● Mwanafunzi asiyesikia kutoa maoni kuhusu suala linaloshughulikiwa katika kauli au kifungu alichotazama.● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama matini kuhusu suala lengwa kutoka kwenye kinasa sauti au kwa mgeni mwalikwa na kueleza maana ya msamiati ambao umetumiwa katika matini hiyo.● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama matini kuhusu suala lengwa kutoka kwenye kinasa sauti au kwa mgeni mwalikwa na kueleza maana ya msamiati ambao umetumiwa katika matini hiyo.	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kujadili kuhusu vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza kwa kutathmini.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikilizia mazungumzo.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotoa mtazamo wake kuhusu suala alilosikiliza. Pia anapofasiri maana kutokana na viziada lugha kama vile ishara za uso.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia katika mazungumzo.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya huduma kwa jamii: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya ujifunzaji wa kusikiliza kwa kutathmini kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya usikilizaji.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
7.2 Kusoma	7.2.1 Ufupisho (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati wa usalama barabarani ili kufanikisha usomaji bora, b) kueleza maana ya ufupisho ili kuupambanua, c) kujadili vipengele vya ufupisho wa kifungu, d) kufupisha kifungu akizingatia vipengele vya ufupisho, e) kujenga mazoea ya kuwasiliana kwa maelezo mafupi.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu huduma katika asasi za kijamii <i>k.v taasisi, huduma, mashirika yasiyo ya kiserikali, benki, ujasiriamali, changamoto, hospitali, elimu</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v ufupisho, kupambanua, ● Mwanafunzi aelekezwe kufafanua maana ya ufupisho na kuwaeleza wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili vipengele vya kuzingatia katika kufupisha habari ya kifungu akiwa na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu kuhusu suala lengwa katika matini andishi au ya kidijitali akishirikiana na wenzake. 	Je, unazingatia nini unapotaka kueleza jambo kwa ufupi?

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kufupisha kifungu alichosoma kwa kuzingatia vipengele vya ufupisho. ● Mwanafunzi aelekezwe kusakura vifungu mbalimbali mtandaoni na kuvifupisha kwa kuzingatia vipengele vya ufupisho. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mwenzake kifungu alichofupisha akizingatia vipengele vya ufupisho ili amtolee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotambua na kujadili vipengele vya kuzingatia katika kufupisha kifungu. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposakura vifungu mbalimbali mtandaoni na kuvifupisha. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kusakura vifungu mbalimbali na kuvifupisha. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofupisha kifungu na kuwasomea wenzake. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapohusishwa katika shughuli za ujifunzaji. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili vipengele vya kufupisha kifungu. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Masuala ya shughuli za huduma kwa jamii: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa.</p>				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>7.3 Kuandika</p>	<p>7.3.1 Insha za Kubuni Maelezo (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa usalama barabarani ili kufanikisha uandishi bora,</p> <p>b) kutambua lugha inayoathiri hisia mbalimbali katika insha ya maelezo,</p> <p>c) kujadili umuhimu wa kutumia lugha inayoathiri hisia mbalimbali katika insha ya maelezo,</p> <p>d) kutumia ipasavyo lugha inayoathiri hisia mbalimbali katika kuandika insha ya maelezo,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu huduma katika asasi za kijamii <i>k.v taasisi, huduma, mashirika yasiyo ya kiserikali, benki, ujasiriamali, changamoto, hospitali, elimu.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v athari. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua lugha inayoathiri hisia katika insha ya maelezo kutoka kwa vielelezo vya insha kwenye matini za kimaandishi au za kidijitali. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua jinsi matumizi ya lugha katika insha ya maelezo yanavyoathiri hisia mbalimbali. ● Mwanafunzi aelekezwe kutumia kifaa cha kidijitali kupigia mstari lugha iliyotumiwa kuathiri hisia katika kielelezo cha insha ya maelezo. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua umuhimu wa lugha inayoathiri hisia 	<p>Je, ni nini kinafanya maelezo katika insha kudhihirika?</p>

		e) kufurahia kuandika insha yenye maelezo yanayojenga picha dhahiri.	<p>kutokana na kifungu kwenye kitabu au kifaa cha kidijitali.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya maelezo kwa kuzingatia lugha inayoathiri hisia mbalimbali na kutekeleza majukumu ya kushawishi, kuburudisha, kupasha habari au kufunza. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea kwa sauti wenzake insha ya maelezo aliyoandika ili waitolee maoni. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kupigia mstari lugha inayoonyesha hisia.
- Ubunifu: mwanafunzi anapofaulu kuandika insha inayotumia lugha yenye kuathiri hisia za msomaji.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapowasomea wenzake insha aliyoandika ili waikosoe pamoja.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuwasomea wenzake insha aliyoandika.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya shughuli za huduma kwa jamii: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
7.4 Sarufi	7.4.1 Vielezi vya Mahali na vya Idadi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati wa usalama barabarani ili kudumisha sarufi sanifu, b) kutambua vielezi vya mahali katika matini c) kutumia vielezi vya mahali ipasavyo katika matini, d) kutambua vielezi vya idadi katika matini, e) kutumia vielezi vya idadi ipasavyo katika matini, f) kuchangamkia kutumia vielezi vya mahali na vya idadi katika sentensi na 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu huduma katika asasi za kijamii <i>k.v taasisi, huduma, mashirika yasiyo ya kiserikali, benki, ujasiriamali, changamoto, hospitali, elimu.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika <i>k.v vielezi vya mahali.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa vielezi vya mahali kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuvipigia mstari vielezi vya mahali katika sentensi na vifungu akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga vielezi vya mahali katika orodha ya maneno, sentensi au vifungu kwenye vitabu, tarakilishi, chati kwa kuvikolezea wino au kuvipigia mstari. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu kwa kutumia vielezi vya mahali. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ni mahali gani panaweza kutajwa na vielezi vya mahali? 2. Ni idadi gani zinazoweza kutajwa na <i>kuashiriwa</i> na vielezi vya idadi?

		vifungu.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake sentensi alizotunga ili watambue vielezi vya mahali. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa vielezi vya idadi kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuvipigia mstari vielezi vya idadi katika sentensi na vifungu akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga vielezi vya idadi katika orodha ya maneno, sentensi au vifungu kwenye vitabu, tarakilishi, chati kwa kuvikolezea wino au kuvipigia mstari. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu kwa kutumia vielezi vya idadi. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mwenzake sentensi alizotunga ili atambue vielezi vya idadi. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kazi za kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua vielezi. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia vielezi. 				

- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua vielezi na kuvitungia sentensi sahihi na vifungu.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtajia mzazi au mlezi wake vielezi vinavyohusu shughuli katika mazingira ya nyumbani.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya huduma kwa jamii: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia vielezi.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia vielezi.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

8.0 MISUKOSUKO YA KIJAMII

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>8.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>8.1.1 Uzungumzaji na utumiaji wa ishara wa Kushawishi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati kuhusu misukosuko ya kijamii ili kuimarisha mawasiliano,</p> <p>b) kueleza maana ya uzungumzaji na utumiaji wa ishara wa kushawishi ili kuupambanua,</p> <p>c) kubainisha miktadha ya uzungumzaji na utumiaji wa ishara wa kushawishi,</p> <p>d) kujadili vipengele vya kuzingatia katika uzungumzaji na utumiaji wa ishara wa kushawishi,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu misukosuko ya kijamii <i>k.v changamoto, tamaduni, mfumo wa kisiasa, usawa, mafuriko, saikolojia, heshima, uvumilivu, dini.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v uzungumzaji, mazungumzo, kushawishi, muktadha. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kueleza maana ya uzungumzaji na uashiraji wa kushawishi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kueleza maana ya utumiaji wa ishara wa 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ni lini tunatumia mazungumzo ya kushawishi? 2. Utafanya nini ili mazungumzo yako yawe na ushawishi kwa wengine?

		<p>e) kufanya mazungumzo ya kushawishi akizingatia vipengele vya uzungumzaji na utumiaji wa ishara wa kushawishi,</p> <p>f) kujenga mazoea ya kuwasilisha hoja kwa mazungumzo yanayoshawishi hadhira.</p>	<p>kushawishi akishirikiana na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia kubainisha, miktadha katika jamii yake ambamo uzungumzaji na uashiriaji wa kushawishi hutokea. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kubainisha, miktadha katika jamii yake ambamo utumiaji wa ishara kushawishi hutokea ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia kushirikiana na wenzake kujadili vipengele vya kuzingatia katika uzungumzaji na uashiriaji wa kushawishi ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kushirikiana na wenzake kujadili vipengele vya kuzingatia katika utumiaji wa ishara kushawishi ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia kubuni mazungumzo mepesi kuhusu suala lengwa na kuwawasilishia wenzake 	
--	--	---	---	--

			<p>wamtathmini iwapo ametumia vipengele vifaavyo vya uwasilishaji wa uzungumzaji na uashiraji wa kushawishi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kubuni mazungumzo mepesi kuhusu suala lengwa na kuwawasilishia wenzake wamtathmini iwapo ametumia vipengele vifaavyo vya uwasilishaji wa utumiaji wa ishara kushawishi. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia kusikiliza na kutazama uzungumzaji na uashiraji wa kushawishi kuhusu suala lengwa kutoka kwenye kifaa cha kidijitali au mgeni mwalikwa na kubainisha vipengele vya uzungumzaji au uashiraji wa kushawishi vilivyozingatiwa. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama utumiaji wa ishara wa kushawishi kuhusu suala lengwa kutoka kwenye 	
--	--	--	--	--

			kifaa cha kidijitali au mgeni mwalikwa na kubainisha vipengele vya utumiaji wa ishara wa kushawishi vilivyozingatiwa. <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi kushirikiana na wenzake katika uzungumzaji wa kushawishi kuhusu suala lengwa huku akizingatia vipengele vya uwasilishaji wa uzungumzaji wa kushawishi. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojieleza kuhusu suala lengwa kwa njia wazi na kwa lugha inayomwaminisha msikilizaji kwamba anasema ukweli.
- Ubunifu: mwanafunzi anapobuni uzungumzaji wa kushawishi kuhusu suala lengwa na kuyawasilisha kwa mtindo ufaao.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kushawishi kuhusu suala lengwa.

Maadili

- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake fursa ya kujieleza bila kuwakatiza au kushughulikia mengine wanapozungumza.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia katika kujifunza.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake na kutoa mchango katika shughuli za kikundi.
- Amani: mwanafunzi anaposhiriki na wengine katika mazungumzo ya kushawishi kuhusu suala lengwa kwa utulivu.

Masuala Mtambuko

Suala la misukosuko ya kijamii: mwanafunzi anaposhiriki uzungumzaji wa kushawishi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia stadi ya kuzungumza.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
8.2 Kusoma	8.2.1 Kusoma kwa Kina Ushairi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu misukosuko ya kijamii ili kufanikisha usomaji mwafaka, b) kueleza maana ya mandhari katika fasihi, c) kutambua mandhari mbalimbali katika shairi, d) kueleza umuhimu wa mandhari katika shairi, e) kufafanua vipengele vya muundo katika shairi, f) kuchambua shairi kwa kuzingatia mandhari na muundo,	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu misukosuko ya kijamii <i>k.v changamoto, tamaduni, mfumo wa kisiasa, usawa, mafuriko, saikolojia, heshima, uvumilivu, dini.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v shairi, mandhari, muundo. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti mtandaoni au maktabani maana ya mandhari katika fasihi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadiliana na wenzake matokeo ya utafiti wake. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma mashairi mbalimbali ili kutambua mandhari mbalimbali katika shairi. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza umuhimu wa mandhari katika shairi. ● Mwanafunzi aelekezwe kufafanua vipengele vya muundo wa shairi ili kuipambanua. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, mashairi uliyosoma yana mandhari aina gani? 2. Vipengele vya muundo vinahusu nini?

		g) kuchangamkia nafasi ya mandhari na muundo katika shairi.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe ughani shairi ili kutambua mandhari na muundo katika shairi. ● kuchambua shairi alilosoma na kubainisha mandhari na muundo. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotambua na kujadili mandhari na muundo kwenye shairi akiwa na wenzake katika kikundi. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapochambua shairi na kubainisha mandhari na muundo wa shairi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotafiti maktabani na mtandaoni kuhusu muundo na mandhari katika shairi. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake wanapojadili kuhusu mandhari na muundo katika shairi. ● Upendo: mwanafunzi anapotoa maoni kuhusu uwasilishaji wa wenzake ili kuwarekebisha au kuwahimiza. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki kukariri shairi kuhusu suala lengwa. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Suala la misukosuko ya kijamii: mwanafunzi anaposoma shairi kuhusu suala lengwa.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina. ● Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii. 				

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
8.3 Kuandika	<p>8.3.1 Viakifishi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati kuhusu misukosuko ya kijamii ili kufanikisha uandishi mwafaka,</p> <p>b) kutambua matumizi ya mabano na kistari kifupi katika matini,</p> <p>c) kutumia mabano na kistari kifupi ipasavyo katika matini,</p> <p>d) kujenga mazoea ya kutumia ipasavyo mabano na kistari kifupi katika matini ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu misukosuko ya kijamii <i>k.v changamoto, tamaduni, mfumo wa kisiasa, usawa, mafuriko, saikolojia, heshima, uvumilivu, dini.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v kistari kifupi, mabano. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua matumizi ya mabano na kistari kifupi katika maneno, sentensi au vifungu vya maneno kwenye matini andishi na za kidijitali. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika maneno, sentensi au vifungu vya maneno kuhusu suala lengwa akitumia mabano na kistari kifupi ipasavyo. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, mabano hutumiwa vipi katika matini? 2. Je, kistari kifupi hutumiwa vipi katika matini?

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika kwenye kifaa cha kidijitali au daftarini kifungu kifupi kwa kutumia mabano na kistari kifupi ipasavyo na kuwasambazia wenzake kwenye mtandao ili wakitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika kwenye kifaa cha kidijitali kifungu kifupi kwa kutumia mabano na kistari kifupi ipasavyo na kuwasambazia wenzake kwenye mtandao ili wakitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kusahihisha kifungu ambacho hakijatumia mabano na kistari kifupi ipasavyo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake kifungu alichandika na kuwataka waandike maneno, sentensi au vifungu vinavyostahili kuwa na mabano na kistari kifupi. 	
--	--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili matumizi ya mabano na kistari kifupi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kuandika kifungu na kukisambaza mtandaoni.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika vifungu vyenye matumizi yafaayo ya mabano na kistari kifupi.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Suala la misukosuko ya kijamii: mwanafunzi anapotunga sentensi au vifungu kuhusu suala lengwa akitumia mabano na kistari kifupi.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uakifishaji.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
8.4 Sarufi	8.4.1 Ngeli na Upatanisho wa Kisarufi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati kuhusu misukosuko ya kijamii ili kufanikisha sarufi sanifu, b) kutambua nomino za ngeli ya U-ZI na YA-YA katika matini, c) kutambua upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya U-ZI na YA-YA katika sentensi, d) kutumia nomino za ngeli ya U-ZI na YA-YA katika matini kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi, e) kuchangamkia upatanisho ufaao wa ngeli ya U-ZI na YA- 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu misukosuko ya kijamii k.v <i>changamoto, tamaduni, mfumo wa kisiasa, usawa, mafuriko, saikolojia, heshima, uvumilivu, dini.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v nomino, upatanisho wa kisarufi, ngeli. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa nomino za ngeli ya U-ZI kwenye chati, kadi za maneno, kapu maneno au tarakilishi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi vya ngeli ya U-ZI katika sentensi na mafungu ya maneno akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuunda sentensi akitumia majina katika ngeli ya U-ZI ili kubainisha upatanisho wa kisarufi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ni vitu gani katika mazingira yako vyenye majina yaliyo katika ngeli ya U-ZI na YA-YA? 2. Ni vitu gani uvijuavyo vyenye majina yaliyo katika ngeli ya U-ZI na YA -YA?

		<p>YA ili kujenga ufasaha wa lugha.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuorodhesha majina katika mazingira ya shuleni yaliyo katika ngeli ya U-ZI akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga nomino za ngeli ya U-ZI katika orodha ya nomino, sentensi au vifungu kwenye vitabu, tarakilishi, chati kwa kuzikolezea wino au kuzipigia mstari. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa nomino za ngeli ya YA-YA kwenye chati, kadi za maneno, kapu maneno au tarakilishi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi vya ngeli ya YA-YA katika sentensi na mafungu ya maneno akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuunda sentensi akitumia majina katika ngeli ya YA-YA ili kubainisha upatanisho wa kisarufi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuorodhesha majina katika mazingira ya shuleni 	
--	--	---	---	--

			<p>yaliyo katika ngeli ya YA-YA akiwa na wenzake katika kikundi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga nomino za ngeli ya YA-YA katika orodha ya nomino, sentensi au vifungu kwenye vitabu, tarakilishi, chati kwa kuzikolezea wino au kuzipigia mstari. ● Mwanafunzi aelekezwe kumtaja mzazi au mlezi wake majina ya vitu vilivyo katika ngeli ya U-ZI na YA-YA katika mazingira ya nyumbani. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotoa mchango wake katika kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua nomino za ngeli ya U-ZI na YA-YA. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia nomino za ngeli ya U-ZI na YA-YA. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua nomino za ngeli ya U-ZI na YA-YA na kuzitungia sentensi sahihi na vifungu. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtaja mzazi au mlezi wake nomino za ngeli ya U-ZI na YA-YA katika mazingira ya nyumbani. 				

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Suala la misukosuko ya kijamii: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za ngeli ya U-ZI na YA-YA.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia upatanisho wa kisarufi.
- Social Studies: somo hili linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

9.0 MATUMIZI YA VIFAA VYA KIDIJITALI KATIKA BIASHARA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>9.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>9.1.1 Kusikiliza na kutazama kwa Kina</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika biashara ili kufanikisha mawasiliano bora,</p> <p>b) kutambua sauti /j/ na /nj/ na herufi j na nj na katika maneno,</p> <p>c) kutambua herufi j na nj katika maneno,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika biashara <i>k.v teknolojia, ubunifu, rasimali, mteja, mtandao, kompyuta, tarakilishi, usambazaji, data, biashara.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutambua sauti /j/ na /nj/ na herufi k na nj katika maneno. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutambua herufi j na nj katika maneno. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kushirikiana na wenzake kusikiliza na kutazama vitanzandimi katika kifaa cha kidijitali na kutambua maneno yenye sauti /j/ na /nj/ na kuyatamka ipasavyo. 	<p>Ni maneno yapi unayoyajua yaliyo na sauti /j/ na /nj/?</p>

		<p>d) kutamka maneno yenye sauti /j/ na /nj/ ipasavyo,</p> <p>e) <i>kuashiria maneno yenye herufi herufi j na nj ipasavyo ,</i></p> <p>f) kubuni vitanzandimi vinavyohusisha sauti /j /na /nj,</p> <p>g) <i>kubuni vitanzandimi vinavyohusisha herufi j na nj ,</i></p> <p>h) kuchangamkia matamshi bora ya sauti /j/ na /nj ili kufanikisha mawasiliano,</p> <p>i) <i>kuchangamkia ishara bora ya herufi j na nj kwa ili kufanikisha mawasiliano.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kushirikiana na wenzake kutazama vitanzandimi katika kifaa cha kidijitali na kutambua maneno yenye herufi j na nj na kuyaashiria ipasavyo. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kushirikiana na wenzake kutamka vitanzandimi vyepesi vinavyohusisha matamshi ya sauti/ j/ na /nj/ na herufi j na nj. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kushirikiana na wenzake kuashiria vitanzandimi vyepesi vinavyohusisha matamshi ya herufi j na /nj/. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kushirikiana na wenzake kusikiliza na kutazama vitanzandimi katika kifaa cha kidijitali na kutambua maneno yenye sauti /j/ na /nj/ au herufi j na nj na kuyatamka au kuyaashiria ipasavyo. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kushirikiana na wenzake kutazama vitanzandimi katika kifaa cha kidijitali na kutambua maneno yenye herufi j na nj na kuyaashiria ipasavyo. 	
--	--	---	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kubuni vitanzandimi vinavyohusisha sauti /j/ na /nj/ na kuvikariri kwa wenzao. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kubuni vitanzandimi vinavyohusisha herufi j na nj na kuvikariri kwa kutumia ishara kwa wenzao. ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki mazungumzo na mzazi au mlezi wake kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti /j/ na /nj/. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutambua sauti /j/ na /nj/ katika maneno. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kusikiliza vitanzandimi vyenye sauti /j/ na /nj/. ● Ubunifu: mwanafunzi anapobuni vitanzandimi vyepesi akitumia maneno yenye sauti /j/ na /nj/. ● Kujiamini: mwanafunzi anapotamka ipasavyo sauti lengwa na anapochangia katika kazi ya kikundi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki mazungumzo na mzazi/mlezi kwa kuhusisha matamshi bora ya sauti /j/ na /nj/. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi za kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za ujifunzaji. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi. 				

Masuala Mtambuko

Elimu ya matumizi ya fedha: mwanafunzi anapotamka na kutofautisha sauti lengwa katika maneno yanayohusiana na biashara.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English Language, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya kutofautisha na kutamka sauti.
- Computer Science: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa kidijitali.
- Business Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya biashara.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
9.2 Kusoma	<p>9.2.1 Ufahamu wa Kifungu cha Kushawishi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika biashara ili kufanikisha usomaji mwafaka,</p> <p>b) kudondoa habari mahususi katika kifungu cha kushawishi,</p> <p>c) kueleza maana za maneno kama yalivyotumiwa katika kifungu cha kushawishi, kuchangamkia usomaji wa ufahamu wa kifungu cha kushawishi ili kukuza hamu ya ujifunzaji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika biashara <i>k.v teknolojia, ubunifu, rasimali, mteja, mtandao, kompyuta, tarakilishi, usambazaji, data, biashara.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v kudondoa, mahususi. ● Mwanafunzi aelekezwe kudondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu cha kushawishi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya maneno kama yalivyotumika katika kifungu cha kushawishi ili kubainisha matumizi ya lugha shawishi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutungia mwenzake sentensi 	<p>Ni mambo gani unazingatia unaposoma kifungu cha kushawishi?</p>

			<p>akitumia msamiati katika matini aliyoisoma ili kubainisha matumizi ya lugha shawishi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kujibu maswali kutokana na kifungu cha kushawishi alichokisoma. ● Mwanafunzi aelekezwe kutoa muhtasari wa kifungu cha kushawishi alichosoma na kuwasambazia wenzake mtandaoni ili wakitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti mtandaoni kuhusu matini zinazoshughulikia suala lengwa.
--	--	--	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapohakiki sentensi zilizotungwa na wenzake kwa kutumia msamiati wa suala lengwa na kutoa maoni.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapoweza kusakura tovuti ili kutafuta matini lengwa na kuisoma kwa kuzingatia maadili. Vilevile, anapoandika muhtasari kwa kutumia kifaa cha kidijitali na kuwatumia wenzake.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposakura mtandaoni ili kupata matini mbalimbali na kuzisoma akizingatia maadili katika usomaji wa kidijitali.
- Kujiamini: mwanafunzi anapohakiki sentensi zilizotungwa na wenzake kwa kutumia msamiati wa suala lengwa na kutoa maoni yake.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapotathmini maoni ya wenzake wanapojadili sifa zinazozingatiwa kuteua matini za kidijitali
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kwa kuvitunza ipasavyo na kuzingatia maadili.
- Umoja: mwanafunzi anapotangamana na wenzake kujadili sifa zinazozingatiwa kuteua matini za kidijitali zinazofaa kusomwa.
- Uadilifu: mwanafunzi anapochagua matini faafu mtandaoni kwa mujibu wa sifa zinazofaa kuzingatiwa katika uteuzi wa matini husika.

Masuala Mtambuko

Elimu ya matumizi ya fedha: mwanafunzi anapopata maarifa mtandaoni kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika biashara.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English Language, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kidijitali.
- Computer Science: somo hili pia, linashughulikia ujuzi wa kidijitali.
- Business Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya biashara.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
9.3 Kuandika	9.3.1 Insha za Kubuni Masimulizi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika biashara ili kuimarisha uandishi bora, b) kutambua vipengele vya ukuzaji wa wazo baina ya aya za insha ya masimulizi, c) kueleza ukuzaji wa wazo baina ya aya za insha ya masimulizi, d) kuandika insha ya masimulizi inayozingatia ukuzaji wa wazo baina ya aya, e) kufurahia kuandika insha za masimulizi zinazozingatia ukuzaji wa 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika biashara <i>k.v teknolojia, ubunifu, rasimali, mteja, mtandao, kompyuta, tarakilishi, usambazaji, data, biashara.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v aya, masimulizi, wazo, mawasiliano. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vipengele ukuzaji wa wazo baina ya aya za insha ya masimulizi kwenye matini za kimaandishi au za kidijitali. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kueleza jinsi wazo lilivyokuzwa baina ya aya za insha ya masimulizi kuandika vidokezo vya insha vinavyozingatia ukuzaji wa wazo baina ya aya akishirikiana na wenzake. 	Je, unawezaje kulikuza wazo baina ya aya za insha ya masimulizi?

		wazo baina ya aya ili kufanikisha mawasiliano.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwekuandika insha ya masimulizi akizingatia ukuzaji wa wazo baina ya aya na kusaidiana na wenzake kusahihisha. ● kuwasomea wenzake insha aliyoandika au awasambazie kwenye vifaa vya kidijitali ili waitolee maoni. ● kushirikiana na wenzake kusahihisha insha ya maelezo aliyoandika kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia ukuzaji wa wazo baina ya aya. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi, mlezi wake au mwenzake aya aliyoandika ili kutoa maoni. ● 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake katika kusahihisha insha. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusambazia insha. ● Ubunifu: mwanafunzi anapolikuza wazo baina ya aya za insha katika utungo wake kwa ufasaha. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapowasomea wenzake insha aliyoandika ili waikosoe pamoja. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuandika na kuwasomea wenzake insha. 				

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za ujifunzaji.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji.

Masuala Mtambuko

Elimu ya matumizi ya fedha: mwanafunzi anapoandika insha inayohusisha maudhui ya biashara.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English Language, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia, yanashughulikia uandishi wa insha.
- Computer Science: somo hili pia, linashughulikia ujuzi wa kidijitali.
- Business Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya biashara.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
9.4 Sarufi	9.4.1 Ngeli na Upatanisho wa Kisarufi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika biashara ili kudumisha sarufi sanifu, b) kutambua nomino za ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU katika matini, c) kutambua upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU katika matini, d) kutumia ipasavyo upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU katika matini, e) kuchangamkia matumizi yafaayo ya upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya PA- 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu matumizi ya vifaa vya kidijitali katika biashara k.v <i>teknolojia, ubunifu, rasimali, mteja, mtandao, kompyuta, tarakilishi, usambazaji, data, biashara.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika k.v kucheza, pahali, mahali. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa nomino za ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU kwenye chati, kadi za maneno, kapu la maneno au tarakilishi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi vya ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU katika sentensi au vifungu akiwa na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu vyenye upatanisho ufaao wa kisarufi kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU akishirikiana na wenzake. 	Ni vitu gani katika mazingira yako vyenye majina yaliyo katika ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU? .

		<p>KU-MU katika mawasiliano ya kila siku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma matini au asakure kwenye mtandao na kutafuta maneno yenye majina yaliyo katika ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU. ● Mwanafunzi aelekezwekumweleza mzazi, mlezi au mwenzake sentensi alizotunga akitumia majina katika ngeli za LI, KU na PA-KU-MU ili kutoa maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kiteknolojia katika kutambua nomino katika ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia nomino za ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua nomino za ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU na kuzitungia sentensi na vifungu vyenye upatanisho ufaao wa kisarufi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposoma matini au kusakura kwenye mtandao kutafuta maneno yenye viambishi vya ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za ujifunzaji, pia anapojitolea kufanya kazimradi. ● Umoja na upendo: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji. 				

Masuala Mtambuko

Elimu ya matumizi ya fedha: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino ngeli ya LI, KU na PA-KU-MU.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English Language, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia upatanisho wa kisarufi.
- Computer Science: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa kidijitali.
- Business Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya biashara.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

10.0 KUKABILIANA NA MSONGO WA MAWAZO

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>10 .1 Kusikiliza na kutazama na Kuzungumza na kuashiria</p>	<p>10.1.1 Mazungumzo Malumbano ya Utani (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <ol style="list-style-type: none"> kutambua ishara za msamiati kuhusu kukabiliana na msongo wa mawazo ili kuimarisha mawasiliano bora, kueleza maana ya malumbano ya utani kama kipera cha mazungumzo, kujadili sifa za malumbano ya utani, kutambua vipengele vya uwasilishaji wa malumbano ya utani, kuwasilisha malumbano ya utani kwa kuzingatia 	<ul style="list-style-type: none"> Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika <i>k.v dalili, mpango, msongo wa mawazo, udhaifu, mwili, chanzo, changamoto.</i> Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya malumbano ya utani akiwa na mwenzake. Mwanafunzi aelekezwe kujadili sifa za malumbano ya utani akishirikiana na wenzake katika kikundi. Mwanafunzi aelekezwe kutambua vipengele vya kimsingi vya uwasilishaji wa malumbano ya utani. Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama malumbano ya utani katika vifaa vya 	<p>Malumbano ya utani huzungumzia nini?</p>

		<p>vipengele vifaavyo vya uwasilishaji,</p> <p>f) kuchangamkia uwasilishaji wa malumbano ya utani kwa kuzingatia vipengele vya kimsingi katika uwasilishaji.</p>	<p>kidijitali au kutoka kwa mgeni mwalikwa au mwalimu na kutambua vipengele vya kimsingi katika uwasilishaji.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi asiye sikia aelekezwe kutazama malumbano ya utani yanatumia lugha ya ishara katika vifaa vya kidijitali au kutoka kwa mgeni mwalikwa au mwalimu na kutambua vipengele vya kimsingi katika uwasilishaji. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasilisha malumbano ya utani kwa kuzingatia vipengele vya kimsingi katika uwasilishaji wake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwaeleza wenzake namna ya kuwasilisha malumbano ya utani kwa kuzingatia vipengele vya kimsingi katika uwasilishaji. 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kumweleza mzazi au mlezi jinsi ya kuwasilisha malumbano ya utani kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uwasilishaji. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapowasilisha mazungumzo kwa kuzingatia vipengele vya kimsingi vya mazungumzo. ● Kujiamini: mwanafunzi anapowaeleza wenzake namna ya kuwasilisha mazungumzo. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza na kutazama malumbano ya utani. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotambua vipengele vya kimsingi vya mazungumzo aliyosikiliza na kutazama. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomweleza mzazi au mlezi jinsi ya kuwasilisha malumbano ya utani. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za ujifunzaji. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Masuala ya afya: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake kuwasilisha malumbano ya utani kuhusu suala lengwa.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p>				

- English language, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia, yanashughulikia tungo za fasihi simulizi.
- Health Education na Life Skills: masomo haya yanashughulikia masuala ya msongo wa mawazo

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>10.2 Kusoma</p>	<p>10.2.1 Kusoma kwa Kina</p> <p>Ushairi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati kuhusu kukabiliana na msongo wa mawazo ili kuimarisha usomaji mwafaka,</p> <p>b) kueleza maana ya wahusika katika fasihi,</p> <p>c) kutambua wahusika katika shairi,</p> <p>d) kujadili sifa za wahusika katika shairi,</p> <p>e) kuchambua shairi kwa kuzingatia sifa za wahusika,</p> <p>f) kujenga mazoea ya kuchambua wahusika katika mashairi ili kuimarisha uwazaji wa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika <i>k.v dalili, mpango, msongo wa mawazo, udhaifu, mwili, chanzo, changamoto.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti mtandaoni au maktabani maana ya wahusika katika fasihi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua wahusika (<i>k.v. nafsineni</i>) katika shairi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchambua wahusika katika shairi akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake sifa za wahusika katika shairi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchambua shairi na kutaja sifa za nje za wahusika kutokana na sura au umbo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuigiza akitumia ishara wahusika katika mashairi akiwa na wenzake ili kukuza uelewa wa sifa zao. 	<p>Ni wahusika aina gani waliopo katika mashairi uliyowahi kusoma?</p>

		kina.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea akitumia ishara mzazi au mlezi wake shairi akitumia lugha ya ishara na kujadiliana naye kuhusu wahusika. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kusoma mashairi akiwa na wenzake. ● Kujiamini: mwanafunzi anapoweza kusoma mashairi kwa mahadhi yafaayo katika kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika usomaji wa shairi. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoigiza wahusika katika mashairi. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapochambua wahusika katika mashairi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomsomea mzazi au mlezi mashairi na kujadiliana naye kuhusu wahusika. 				
<p>Masuala Mtambuko Masuala ya afya: kutokana na ujumbe wa shairi kuhusu suala lengwa.</p>				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika majadiliano ya uchambuzi wa mashairi katika kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina. ● Health Education na Life Skills: masomo haya yanashughulikia masuala ya msongo wa mawazo. 				

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
<p>10.3 Kuandika</p>	<p>10.3.1 Barua ya Kuomba Kazi</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati kuhusu kukabiliana na msongo wa mawazo ili kuimarisha uandishi bora, b) kueleza maana ya barua rasmi ya kuomba kazi, c) kutambua vipengele vya barua rasmi ya kuomba kazi, d) kuandika barua rasmi ya kuomba kazi akizingatia vipengele vyake, e) kujenga mazoea ya kuandika barua rasmi ya kuomba kazi ipasavyo. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika <i>k.v dalili, mpango, msongo wa mawazo, udhaifu, mwili, chanzo, changamoto.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya barua rasmi ya kuomba kazi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vipengele vya barua rasmi ya kuomba kazi akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ujumbe unaoafiki barua rasmi ya kuomba kazi kwa kujadiliana na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua na kutumia lugha inayofaa kwa uandishi wa barua rasmi ya kuomba kazi kwa kujadili na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili kwa madhumuni ya kufahamu muundo wa barua rasmi ya kuomba kazi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika barua rasmi ya kuomba kazi kwenye 	<p>Je, unazingatia nini unapoandika barua rasmi ya kuomba kazi?</p>

			<p>tarakilishi na kuwasambazia wenzake kupitia mtandao ili waitolee maoni.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kumweleza mzazi, mlezi au mwenzake namna ya kuandika barua rasmi ya kuomba kazi. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake katika kujadili ujumbe, lugha na muundo wa barua rasmi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi kuandika barua na kuisambaza kwa mtandao. ● Ubunifu: mwanafunzi anapofaulu kuandika barua rasmi ya kuomba kazi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomwelezea mzazi au mlezi wake namna ya kuandika barua rasmi ya kuomba kazi. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Masuala ya afya: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili ujumbe, lugha na muundo wa barua rasmi kuhusu suala lengwa.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia barua rasmi. 				

- Religious Studies: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya msongo wa mawazo.

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
10.4 Sarufi	10.4.1 Vinyume vya Vihusishi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati kuhusu kukabiliana na msongo wa mawazo ili kuimarisha sarufi sanifu, b) kueleza maana ya vinyume vya vihusishi, c) kutambua vinyume vya vihusishi katika matini, d) kutumia vinyume vya vihusishi ipasavyo katika matini, e) kujenga mazoea ya kutumia ipasavyo vinyume vya vihusishi.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika <i>k.v dalili, mpango, msongo wa mawazo, udhaifu, mwili, chanzo, changamoto.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya vinyume vya vihusishi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua matumizi sahihi ya vinyume vya vihusishi kutoka katika vitabu, tarakilishi au chati akiwa na wenzake au katika kikundi ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kuonyesha matumizi ya vinyume vya vihusishi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchagua sentensi zinazoashiria matumizi ya vinyume vya vihusishi kutokana na mchanganyiko wa sentensi kutoka katika vitabu, tarakilishi, chati kwa 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ni vihusishi gani unavyovijua? 2. Ni mambo gani yanayoonyeshwa na vinyume vya vihusishi?

			<p>kuzikolezea wino au kuzipigia mstari.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi, mlezi au mwenzake kwa lugha ya ishara, sentensi zenye vihusishi na vinyume vyake vinavyotokea katika mazingira ya nyumbani. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotoa mchango katika shughuli za kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua vinyume vya vihusishi. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuonyesha vinyume vya vihusishi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua vinyume vya vihusishi na kuvitungia sentensi sahihi. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotambua au kutunga sentensi sahihi kuhusu vinyume vya vihusishi. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Kukabiliana na msongo wa mawazo: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa.</p>				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia vinyume.
- Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya msongo wa mawazo.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

11.0 HAKI ZA KIBINADAMU

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>11.1 Kusikiliza na <i>Kutazama</i> Kuzungumza na kutumia <i>ishara</i></p>	<p>11.1.1 Uzungumzaji katika Sherehe (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa haki za kibinadamu ili kudhibiti uzungumzaji au uashiriaji katika sherehe,</p> <p>b) kueleza maana ya uzungumzaji au uashiriaji katika sherehe,</p> <p>c) kutambua miktadha katika jamii ambapo uzungumzaji au uashiriaji katika sherehe hufanywa,</p> <p>d) kujadili ujumbe tofautitofauti unaoafiki uzungumzaji au uashiriaji katika</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika <i>k.v jinsia, ungana, maonevu, taifa, sharia.</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kueleza maana ya uzungumzaji na uashiriaji katika sherehe akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi asiyeweza kusikia aelekezwe kueleza maana ya uashiriaji katika sherehe akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua miktadha katika kijamii yake ambamo uzungumzaji au uashiriaji katika miktadha ya sherehe hufanywa akishirikiana na wenzake. 	<p>Ni mambo gani ya kuzingatia wakati wa kuzungumza katika muktadha wa sherehe?</p>

		<p>miktadha mbalimbali ya sherehe,</p> <p>e) kujadili vipengele vya kuzingatia katika uzungumzaji au uashiraji katika muktadha wa sherehe,</p> <p>f) kutoa mazungumzo katika muktadha wa sherehe kwa kutumia vipengele vifaavyo,</p> <p>g) kuchangamkia mazungumzo yafaayo katika miktadha ya sherehe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kusakura katika mtandao kutafiti ujumbe unaoafiki uzungumzaji au uashiraji katika miktadha mbalimbali ya sherehe akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza au kutazama uzungumzaji na uashiraji wa aina mbalimbali kutoka kwenye vifaa vya kidijitali, mwalimu au mgeni mwalikwa na kubainisha ule unaohusu muktadha ya sherehe. ● Mwanafunzi asiye sikia aelekezwe kutazama uzungumzaji uliotumia lugha ya ishara wa aina mbalimbali kutoka kwenye vifaa vya kidijitali, mwalimu au mgeni mwalikwa na kubainisha ule unaohusu muktadha ya sherehe. 	
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili vipengele vya kuzingatia katika kuzungumza na kuashiria katika miktadha ya sherehe akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuigiza uzungumzaji katika miktadha ya sherehe huku akizingatia vipengele vya uwasilishaji wa uzungumzaji wa aina hii. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapoeleza maana ya uzungumzaji katika miktadha ya sherehe. ● Ubunifu: mwanafunzi anapobuni maigizo kuhusu uzungumzaji katika miktadha ya sherehe. ● Kujiamini: mwanafunzi anapoweza kuigiza uzungumzaji katika miktadha wa sherehe akizingatia vipengele vya uwasilishaji wa uzungumzaji wa aina hii. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapojadili vipengele vya kuzingatia katika uzungumzaji katika miktadha ya sherehe. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake zamu ya kushiriki katika uzungumzaji. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapovitunza vifaa vya kidijitali alivyotumia kusakura katika mtandao kutafiti ujumbe unaoafiki uzungumzaji katika miktadha ya sherehe. 				

- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki na wengine na kuchangia katika shughuli za ujifunzaji.

Masuala Mtambuko

- Uraia: mwanafunzi anaposhiriki katika uzungumzaji kuhusu haki za binadamu.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya uzungumzaji.
- Social Studies na Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya haki za binadamu.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
11.2 Kusoma	11.2.1 Kusoma kwa Mapana (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati wa haki za kibinadamu ili kudhibiti kusoma kwa mapana, b) kuteua matini ya kusoma ya kiwango chake, c) kueleza ujumbe katika matini ya kujichagulia, d) kutambua maana ya msamiati na matumizi mengine ya lugha katika matini ya kujichagulia, e) kutumia msamiati aliojifunza ipasavyo katika sentensi, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika <i>k.v jinsia, ungana, maonevu, taifa, sharia</i>. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchagua matini ya kiwango chake na kuisoma. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza wenzake ujumbe wa matini ya kujichagulia aliyosoma. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia. ● Mwanafunzi aelekezwe kutumia kamusi kutafuta maana ya maneno asiyoyajua akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujenga rekodi ya msamiati na matumizi mengine ya lugha aliyojifunza katika kitabu au shajara yake. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Unazingatia nini unapochagua matini ya kusoma? 2. Ni mambo gani unayozingatia wakati wa kusoma matini ya kujichagulia?

		f) kufurahia kusoma matini ya kujichagulia ili kujenga ufasaha wa lugha.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi akitumia msamiati katika matini aliyosoma. ● Mwanafunzi aelekezwe kutoa muhtasari wa matini ya kujichagulia aliyosoma na kuwasilisha kwa wenzake ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kusakura mtandaoni na kujichagulia matini ya ziada kisha aisome. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi wake muhtasari wa matini ya kujichagulia aliyosoma ili amtolee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapoeleza ujumbe wa matini ya kujichagulia aliyosoma. ● Kujiamini: mwanafunzi anapoeleza ujumbe wa matini ya kujichagulia akizingatia ufasaha wa lugha. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotumia kwa usahihi msamiati katika matini aliyosoma. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojichagulia matini ya kusoma na kutafuta maana za maneno asiyoyajua kwenye kamusi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposakura mtandaoni na kujichagulia matini ya kusoma. 				

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapokubaliana na maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya haki za binadamu: mwanafunzi anaposoma matini kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa mapana.
- Social Studies na Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya haki za binadamu.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>11.3 Kuandika</p>	<p>11.3.1 Insha za Kubuni</p> <p>Maelezo (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa haki za kibinadamu ili kuandika insha ya kubuni,</p> <p>b) kujadili mitazamo katika insha za maelezo,</p> <p>c) kuandika insha ya maelezo akizingatia mitazamo mahususi,</p> <p>d) kufurahia kuandika insha za maelezo zinazoonyesha mitazamo mahususi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika <i>k.v jinsia, ungana, maonevu, taifa, sharia.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua mitazamo mbalimbali ya kimaelezo katika insha za maelezo akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikiana na wenzake kueleza mitazamo mbalimbali ya kimaelezo katika insha za maelezo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika vidokezo vya insha vinavyozingatia mitazamo ya kimaelezo atakayotumia katika insha yake ya maelezo. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya maelezo akizingatia mitazamo ya kimaelezo aliyochagua kutumia. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake insha aliyoandika au awasambazie kwenye vifaa vya kidijitali ili waitolee maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi, mlezi au mwenzake akitumia lugha ya 	<p>Je, ni mambo gani ya kuzingatia katika kuandika insha ya maelezo?</p>

			ishara insha ya maelezo aliyoiandika ili aitolee maoni.	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapoandika insha na kuwasomea wenzake kwa ufasaha. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusambazia wenzake insha aliyoiandika. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha yenye mpangilio mzuri wa maelezo. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuandika insha nzuri na kuwasomea wenzake. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za ujifunzaji. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Masuala ya haki za binadamu: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa. 				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> ● English Language, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha. ● Social Studies na Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya haki za binadamu 				
<p>Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia</p> <p>Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni</p>				

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
11.4 Sarufi	11.4.1 Mnyambuliko wa Vitenzi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati wa haki za kibinadamu ili kunyambua vitenzi, b) kutambua viambishi vya kauli ya kutendana, kutendeana na kutendesha katika vitenzi, c) kutumia vitenzi katika kauli ya kutendana, kutendeana na kutendesha ipasavyo katika matini d) kuchangamkia kutumia vitenzi katika kauli ya kutendana, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika <i>k.v jinsia, ungana, maonevu, taifa, sharia.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua katika vitenzi, viambishi vya kauli ya kutendana, kutendeana na kutendesha akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga vitenzi katika kauli ya kutendana, kutendeana na kutendesha kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi akiwa na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutenga vitenzi katika kauli ya kutendana kutendeana na kutendesha katika sentensi na vifungu kwenye vitabu, tarakilishi, chati kwa kuvikolezea wino au kuvipigia mstari. ● Mwanafunzi aelekezwe kugeuza vitenzi katika kauli ya kutendana, kutendeana na kutendesha akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujaza mapengo kwa kutumia vitenzi katika kauli ya 	Kwa nini ni muhimu kujifunza kauli za vitenzi?

		<p>kutendeana na Kutendesha ipasavyo katika matini ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<p>kutendana, kutendeana na kutendesha akishirikiana na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi au vifungu kwa kutumia vitenzi katika kauli ya kutendana, kutendeana na kutendesha akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe \kumweleza mzazi, mlezi au mwenzake jinsi ya kutumia vitenzi katika kauli ya kutendana, kutendeana na kutendesha watoe maoni yao. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na kutoa mchango wake katika kazi za kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua vitenzi katika kauli ya kutendana, kutendeana na kutendesha. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia vitenzi katika kauli ya kutendana kutendeana na kutendesha. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua viambishi vya kauli ya kutendana kutendeana na kutendesha na kuandika vitenzi katika kauli hizo. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za ujifunzaji. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji. 				

Masuala Mtambuko

Masuala mtambuko anuwai kutokana na sentensi na vifungu likiwemo suala la haki za kibinadamu.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English na Indigenous Languages: masomo haya pia yanashughulikia mnyambuliko wa vitenzi.
- Social Studies na Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya haki za binadamu.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

12.0 MAGONJWA YANAYOTOKANA NA MIENENDO YA MAISHA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>12.1 Kusikiliza na kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>12.1.1 Ufahamu wa Kusikiliza na kutazama (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa magonjwa yanayotokana na mienendo ya maisha ili kupata ujumbe wa ufahamu wa kusikiliza na kutazama,</p> <p>b) kueleza habari katika matini ya kusikiliza na kutazama,</p> <p>c) kukadiria maana ya msamiati mahususi na vifungu katika matini ya kusikiliza na kutazama,</p> <p>d) kuchanganua mitazamo na maoni katika kifungu cha kusikiliza na kutazama,</p> <p>e) kufurahia kusikiliza na kutazama vifungu vya kusikiliza ili kuimarisha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa haki za kibinadamu <i>k.v magonjwa, haki, sheria, mienendo.</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa- kusikia aelekezwe kushirikiana na wenzake kueleza hoja muhimu katika habari aliyosikiliza au kutazama kuhusu suala lengwa kutoka kwa mwalimu, kifaa cha kidijitali, mgeni mwalikwa au wenzake. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kushirikiana na wenzake kueleza hoja muhimu katika habari aliyotazama ikiashiriwa kwa lugha ya ishara kuhusu suala lengwa kutoka kwa mwalimu, kifaa cha kidijitali, mgeni mwalikwa au wenzake. 	<p>Je, kusikiliza <i>na kutazama</i> kwa makini kuna manufaa gani?</p>

		uwezo wa kusikiliza.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kukadiria maana ya msamiati mahususi na vifungu katika matini ya kusikiliza akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili mitazamo na maoni katika kifungu cha kusikiliza na kutazama akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kushirikisha mzazi, mlezi au mwenzake kusikiliza na kutazama kifungu kutoka kifaa cha kidijitali na kujadili mitazamo katika kifungu hicho. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia katika mazungumzo kuhusu suala lengwa. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anaposikiliza na kutazama habari, kuichanganua na kutambua hoja muhimu na kuziwasilisha kwa mtindo ufaao. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki mazungumzo na mzazi au mlezi wake kuhusu suala lengwa. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoiwasilisha upya habari aliyosikiliza na kutazama. 				

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wengine fursa ya kutambua habari za ziada na kuzidondosha bila kuwakatiza.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia kujifunzia.

Masuala Mtambuko

Masuala ya afya: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake katika mazungumzo kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya yanashughulikia stadi ya kusikiliza *na kutazama*.
- Home Science: masomo haya pia yanashughulikia magonjwa mbalimbali.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>12.2 Kusoma</p>	<p>12.2.1 Kusoma kwa Ufasaha</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa magonjwa yanayotokana na mienendo ya maisha ili kupata ujumbe wa ufahamu wa kusikiliza na kutazama ili kudhibiti kusoma kwa ufasaha,</p> <p>b) kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi na ishara bora katika matini lengwa,</p> <p>c) kusoma kifungu kwa kasi ifaayo katika matini lengwa,</p> <p>d) kusoma kifungu kwa kutumia sauti na ishara ipasavyo ili kudumisha usomaji kwa ufasaha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa magonjwa yanayotokana na mienendo ya maisha <i>k.v magonjwa, haki, sheria, mienendo, kisukari, utapiamlo, unene.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadiliana na wenzake vipengele vya kuzingatia katika kusoma makala kwa ufasaha. ● Mwanafunzi aelekezwe kutazama vielelezo vya video za watu wanaosoma kwa ufasaha makala akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusoma kifungu kuhusu suala lengwa katika matini andishi au ya kidijitali akizingatia matamshi na ishara bora. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kusoma kifungu akitumia lugha ya ishara kuhusu suala lengwa katika 	<p>Je, unazingatia nini unaposoma kifungu cha nathari?</p>

		<p>e) kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo ili kudumisha usomaji kwa ufasaha,</p> <p>f) kujenga mazoea ya kusoma vifungu kwa kuzingatia vipengele vya usomaji matini ufaao ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<p>matini andishi au ya kidijitali akizingatia ishara bora.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu cha habari kwa kasi ifaayo kuhusu suala lengwa. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusoma kifungu akizingatia sauti na ishara zifaazo (<i>k.v. kiwango cha sauti na kiimbo</i>). ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kusoma kifungu akizingatia ishara zifaazo (<i>k.v. kasi ya kutumia ishara na miondoko ya mwili</i>). ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo ,panapofaa akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake matini mbalimbali vitabuni au katika vifaa vya kidijitali akizingatia vipengele vya usomaji ufaao ili watoe maoni yao. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi, mlezi au mwenzake kifungu akizingatia vipengele vya usomaji ufaao ili amtlee maoni. 	
--	--	--	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kueleza vipengele vya usomaji ufaao wa matini.
- Kujiamini: mwanafunzi anapowasomea wenzake matini mbalimbali kwa kuzingatia vipengele vya usomaji bora.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomsomea *kwa ishara* mzazi au mlezi kifungu akizingatia vipengele vya usomaji ufaao.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapochukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya afya: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya yanashughulikia kusoma kwa kina.
- Home Science: masomo haya pia yanashughulikia magonjwa mbalimbali.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
<p>12.3 Kuandika</p>	<p>12.3.1 Hotuba ya Kushawishi (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa magonjwa yanayotokana na mienendo ya maisha ili kuandika hotuba ya kushawishi,</p> <p>b) kueleza maana ya hotuba ya kushawishi ili kuitofautisha na aina nyingine za hotuba,</p> <p>c) kujadili vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa hotuba ya kushawishi,</p> <p>d) kuandika hotuba ya kushawishi akizingatia vipengele vifaavyo,</p> <p>e) kuchangamkia kuandika ipasavyo hotuba ya kushawishi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa magonjwa yanayotokana na mienendo ya maisha <i>k.v magonjwa, haki, sheria, mienendo, kisukari, utapiamlo, unene.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya hotuba ya kushawishi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua hotuba ya kushawishi katika matini. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa hotuba ya kushawishi akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kielelezo cha hotuba ya kushawishi na kujadili vipengele vilivyotumiwa katika hotuba hiyo akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake vidokezo vinavyoweza 	<p>Unazingatia nini ili kufanya hotuba kuwa na ushawishi kwa wasomaji?</p>

			<p>kutumiwa katika kuandika hotuba ya kushawishi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika hotuba ya kushawishi kuhusu suala lengwa akitumia vidokezo walivyovijadili. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake hotuba yake au kumsambazia kupitia mtandao ili waitolee maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake katika kujadili vipengele vya kuzingatia katika kuandika hotuba ya kushawishi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika hotuba ya kushawishi na kuisambaza kwa mtandao. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoandika hotuba ya kushawishi. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapokubaliana na maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Uraia: mwanafunzi anapoandika hotuba ya kushawishi kuhusu suala lengwa. 				

- Masuala ya afya: mwanafunzi anapoandika hotuba kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia, yanashughulikia dhana uandishi wa kiuamilifu.
- Home Science: masomo haya pia yanashughulikia magonjwa mbalimbali.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
12.4 Sarufi	12.4.1 Aina za Sentensi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; a) kutambua ishara za msamiati wa magonjwa yanayotokana na mienendo ya maisha ili kueleza aina za sentensi, b) kueleza maana ya sentensi tata ili kuitofautisha na aina nyingine za sentensi, c) kutambua sentensi tata katika matini, d) kuchambua maana mbalimbali ya sentensi tata, e) kujenga ujuzi wa kuchanganua maana mbalimbali katika sentensi tata ili	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa magonjwa yanayotokana na mienendo ya maisha <i>k.v sahili, tata, unene, utapiamlo, kisukari.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutoa maelezo ya sentensi tata kwa usahihi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua sentensi tata kwenye orodha ya sentensi kwenye vitabu, chati au tarakilishi kwa kuzipigia mstari au kuzikolezea wino akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua sentensi tata zinazojitokeza katika vifungu akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe wenzake maana tofauti za sentensi tata alizozitambua. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi tata kwa kuzingatia masuala mtambuko mbalimbali likiwemo suala la magonjwa yanayotokana na mienendo ya maisha. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasilisha darasani sentensi tata alizotunga ili 	Nini kinafanya sentensi kuwa tata?

		kufasiri habari kikamilifu.	wenzake wazitolee maoni kwa heshima na upendo. <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kumtungia mzazi au mlezi wake sentensi tata zinazohusu shughuli katika mazingira ya nyumbani. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kazi za kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua sentensi tata. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi tata ipasavyo. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua sentensi tata katika kifungu. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtungia mzazi au mlezi wake sentensi tata zinazohusu shughuli katika mazingira ya nyumbani. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Uraia: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu mazingira ya nyumbani. ● Masuala ya afya: mwanafunzi anapotunga sentensi zinazoafiki masuala ya kiafya kuhusu mazingira ya nyumbani. 				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia aina za sentensi.
- Home Science: masomo haya pia yanashughulikia magonjwa mbalimbali.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

13.0 MSHIKAMANO WA KIJAMII

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>13 .1 Kusikiliza na Kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>13.1.1 Mazungumzo Mawaidha</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa mshikamano wa kijamii ili kudhibiti mazungumzo ya mawaidha,</p> <p>b) kueleza maana ya mawaidha ili kuyapambanua katika mawasiliano,</p> <p>c) kujadili ujumbe na sifa za mawaidha ya kifasihi katika mawasiliano,</p> <p>d) kueleza vipengele vya uwasilishaji wa mawaidha ili kudumisha mawasiliano,</p> <p>e) kutambua washiriki katika mawaidha ya fasihi simulizi,</p> <p>f) kuchambua sifa za washiriki katika mawaidha ya fasihi simulizi,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika <i>k.v mawaidha, fasihi , jamii,sifa, umuhimu.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya mawaidha akishirikiana na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili ujumbe wa mawaidha ya kifasihi akishirikiana na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake sifa za mawaidha ya kifasihi. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza vipengele vya uwasilishaji wa mawaidha. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua washiriki (<i>fanani, hadhira</i>) katika mawaidha anayosikiliza na kutazama. 	<p>Mawaidha hushirikisha kina nani?</p>

		<p>g) kuwasilisha mawaidha kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uwasilishaji</p> <p>h) kufurahia kushiriki katika uchanganuzi wa wahusika katika tungo za fasihi simulizi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kuchambua sifa za washiriki katika mawaidha anayosikiliza na kutazama kutoka kwa vifaa vya kidijitali, mgeni mwalikwa au mwalimu akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga mawaidha kuhusu suala lengwa na kuwawasilishia wenzake darasani. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama mawaidha atakayotolewa na mzazi au mlezi wake. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutazama mawaidha atakayotolewa na mzazi au mlezi wake kwa njia ya ishara. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kuhusu wahusika katika mawaidha. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikilizia mawaidha. ● Ubunifu: mwanafunzi anapowatolea wenzake mawaidha. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapochanganua washiriki katika mawaidha. 				

- **Kujiamini:** mwanafunzi anapowatolea wanafunzi mawaidha darasani kwa ukakamavu.

Maadili

- **Heshima:** mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- **Upendo:** mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- **Uwajibikaji:** mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- **Umoja:** mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kazi ya kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya kijamii: mwanafunzi anaposhiriki mawaidha kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- **English Language, Indigenous Languages na Foreign Languages:** masomo haya pia yanashughulikia tungo za fasihi simulizi.
- **Social Studies na Religious Education:** masomo haya pia yanashughulikia mshikamano wa jamii mbalimbali.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
13.2 Kusoma	13.2.1 Kusoma kwa Kina Ushairi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu ushairi ili kukuza stadi ya kusoma kwa kina, b) kutambua mbinu za lugha katika fasihi kwa minajili ya usomaji wa kina, c) kuchanganua matumizi ya lugha katika mashairi, d) kutumia mbinu mbalimbali za lugha katika mashairi, e) kuchambua shairi kwa kuzingatia mbinu mbalimbali za lugha, f) kuchangamkia matumizi ya lugha 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika <i>k.v mbinu, lugha, jamii.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua mbinu za lugha akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili mbinu za lugha kwa amujibu wa mashairi aliyosoma akishirikiana na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga shairi jepesi (lisilozidi beti tatu) kwa kuzingatia mbinu mbalimbali za lugha akishirikiana na wenzake na kuliwasilisha darasani. ● Mwanafunzi aelekezwe kuhakiki uwasilishaji wa wenzake kuhusu matumizi ya mbinu mbalimbali za lugha katika mashairi waliyotunga na kuyatolea maoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchambua shairi kwa kuzingatia mbinu 	Matumizi ya lugha katika shairi yana umuhimi gani kwa msomaji?

		katika ushairi.	mbalimbali za lugha akishirikiana na wenzake. <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kufanya utafiti mtandaoni kuhusu matumizi ya lugha katika mashairi na kumweleza mzazi, mlezi au mwenzake. 	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki kutambua mbinu za lugha kwenye mashairi aliyosoma. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga shairi jepesi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapowasilishia wenzake shairi jepesi alilotunga akizingatia mbinu mbalimbali za lugha. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapofanya utafiti maktabani na mtandaoni kuhusu matumizi ya mbinu za lugha katika mashairi. 				
Maadili <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapotangamana na wenzake kujadili matumizi ya mbinu za lugha katika mashairi huku akithamini maoni yao. ● Upendo: mwanafunzi anapohakiki uwasilishaji wa wenzake wa mashairi huku akiwakosoa kwa upendo na kuwahimiza. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojukumika kujiandaa ipasavyo ili kuwasilishia wenzake shairi alilotunga. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kutambua mbinu mbalimbali za lugha. 				
Masuala Mtambuk Masuala ya kijamii: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kuhusu suala lengwa.				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina.
- Social Studies na Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia mshikamano wa jamii mbalimbali.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>13.3 Kuandika</p>	<p>13.3.1 Insha za Kubuni</p> <p>Maelezo</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu wa mshikamano wa kijamii ili kuandika insha ya kubuni,</p> <p>b) kueleza maana ya insha ya maelezo kuhusu hali,</p> <p>c) kutambua vipengele vya insha ya maelezo kuhusu hali,</p> <p>d) kuandika insha ya maelezo kuhusu hali akizingatia vipengele vyake,</p> <p>e) kufurahia kutunga insha za maelezo kuhusu hali.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu mshikamano wa kijamii <i>k.v familia, jamii, ukoo, umoja ukuruba, uhusiano mwema.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili dhana ya insha ya maelezo kuhusu hali akiwa na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili vipengele vya insha ya maelezo kuhusu hali. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vipengele vya insha ya maelezo kuhusu hali katika kielelezo cha insha akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya maelezo inayohusu hali kutumia tarakilishi akizingatia vipengele vyake. ● Mwanafunzi aelekezwe kusomea au kumtumia mwenzake insha ya maelezo inayohusu hali kupitia mtandao ili kuitathmini. 	<p>Je, ni mambo gani ya kuzingatia katika kuandika insha ya maelezo kuhusu hali?</p>

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi au mlezi wake insha ya maelezo kuhusu hali aliyoandika ili atoe maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadiliana kuhusu insha ya maelezo kuhusu hali. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika insha ya maelezo na kumtumia mwenzake kwa mtandao. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo kuhusu hali. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo ya hali kuhusu suala lengwa.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> ● English Language, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha za maelezo. ● Social Studies na Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia mshikamano wa jamii mbalimbali. 				
<p>Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia</p>				

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video),mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
13.4 Sarufi	<p data-bbox="392 316 552 381">13.4.1 Ukanushaji</p> <p data-bbox="392 532 542 566">(Vipindi 2)</p>	<p data-bbox="595 316 948 381">Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p data-bbox="595 388 1000 525">a) Kutambua ishara za msamiati kuhusu mshikamano wa kijamii ili akanushe sentensi,</p> <p data-bbox="595 532 1000 635">b) kutambua ukanushaji wa hali ya masharti -nge-, -ngali, na -ki- katika matini,</p> <p data-bbox="595 642 1000 779">c) kutumia hali ya ukanushaji wa hali ya masharti ya -nge, -ngali na -ki- ipasavyo katika matini,</p> <p data-bbox="595 786 1000 964">d) kuchangamkia matumizi sahihi ya ukanushaji wa hali ya masharti ya -nge, -ngali- na -ki- katika maisha ya kila siku.</p>	<ul data-bbox="1025 316 1547 1112" style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati familia, jamii, ukoo, umoja ukuruba, uhusiano mwema. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ukanushaji wa sentensi katika hali ya masharti ya -nge-, -ngali- na -ki- katika matini mbalimbali (<i>k.v. orodha ya sentensi, chati</i>). ● Mwanafunzi aelekezwe kukanusha sentensi katika hali ya masharti ya -nge-, -ngali na -ki- katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi zinazoonyesha ukanushaji wa sentensi katika hali ya masharti ya -nge, -ngali- na -ki- akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutumia ukanushaji wa masharti ya -nge-, -ngali- na -ki kuandika kifungu kifupi kuhusu suala lengwa akiwa na wenzake katika kikundi. 	<p data-bbox="1574 316 1812 488">Ni nini kinachoonyesha kuwa sentensi iko katika hali ya masharti?</p>

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kumweleza mzazi, mlezi au mwezake namna ya kukanusha hali ya masharti ya -nge-, -ngali- na -ki- zinavyokanushwa. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu mada lengwa na kuwasambazia wenzake wazitolee maoni. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuonyesha ukanushaji wa hali ya masharti. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua ukanushaji wa hali ya masharti na kuutungia sentensi sahihi. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Masuala ya mshikamano wa kijamii: wanapotunga sentensi kuhusu suala lengwa.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> ● English Language, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia ukanushaji. ● Social Studies na Religious Education: masomo haya pia yanashughulikia mshikamano wa jamii mbalimbali. 				
<p>Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia</p>				

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video),mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

14.0 MATUMIZI YA USHURU

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>14.1 Kusikiliza na Kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>14.1.1 Mawaidha (Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <ol style="list-style-type: none"> Kutambua ishara za msamiati wa mshikamano wa kijamii ili kuitumia katika mawaidha, kutambua vipengele vya lugha vinavyotumika katika mawaidha, kujadili umuhimu wa vipengele vya lugha vinavyotumika katika mawaidha, kujadili ishara zifaazo katika kutoa mawaidha, kutoa mawaidha kwa kuzingatia vipengele mbalimbali vya lugha ya mawaidha na ishara zifaazo, 	<ul style="list-style-type: none"> Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa mshikamano wa kijamii <i>k.v kuonya, kuelekeza, kushauri.</i> Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kutambua vipengele vya lugha kwa kusikiliza na kutazama mawaidha yakitolewa na mwalimu, mwanafunzi mwenzake, mgeni mwalikwa au katika vifaa vya kidijitali akishirikiana na wenzake. Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kutambua vipengele vya lugha kwa kutazama mawaidha yakitolewa kwa lugha ya ishara na mwalimu, mwanafunzi mwenzake, mgeni mwalikwa au katika vifaa vya kidijitali akishirikiana na wenzake. 	<p>Unazingatia nini unapotoa mawaidha?</p>

		<p>f) kuonea fahari utoaji wa mawaidha katika maisha ya kila siku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili umuhimu wa vipengele vya lugha vilivyotumika katika mawaidha aliyosikiliza na kutazama akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili ishara zifaazo katika kutoa mawaidha. ● Mwanafunzi aelekezwe kutoa mawaidha kwa mwenzake yanayohusiana na matumizi ya ushuru akizingatia vipengele mbalimbali vya lugha. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kusikiliza na kutazama mawaidha yakitolewa na mzazi au mlezi wake na kutambua vipengele vya lugha katika mawaidha hayo. ● <i>Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe</i> kutazama mawaidha yakitolewa na mzazi au mlezi wake na kutambua vipengele vya lugha katika mawaidha hayo. 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kusakura mtandaoni na kusikiliza na kutazama mawaidha mbalimbali kisha atambue vipengele vya lugha katika mawaidha hayo kumweleza mzazi, mlezi au mwenzake vipengele vya lugha ya mawaidha. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadiliana kuhusu vipengele vya lugha vilivyotumika katika mawaidha. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kiteknolojia katika kusikiliza mawaidha yakitolewa. ● Ubunifu: mwanafunzi anapomtolea mwenzake mawaidha. ● Kujiamini: mwanafunzi anapoweza kutambua vipengele vya lugha katika mawaidha. Pia anapotolea wenzake mawaidha. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi wake kusikiliza mawaidha yakitolewa mtandaoni na kutambua vipengele vya lugha vilivyotumika. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				

Masuala Mtambuko

- Ujuzi wa matumizi ya fedha: mwanafunzi anapotoa mawaidha yanayohusiana na matumizi ya pesa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia mawaidha kama tungo za fasihi simulizi.
- Business Studies: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa matumizi ya fedha.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
14.2 Kusoma	14.2.1 Kusoma kwa Ufahamu (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) Kutambua ishara za msamiati wa mshikamano wa kijamii ili kufanikisha usomaji wa ufahamu, b) kudondoa habari mahususi katika kifungu cha mjadala, c) kueleza maana ya msamiati na vifungu kama vilivyotumiwa katika kifungu cha mjadala, d) kuchanganua mitazamo katika kifungu cha mjadala, e) kufurahia kusoma kwa ufahamu ili kukuza uelewa wa habari. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa mshikamano wa kijamii <i>kama vile ukuruba, uhusiano, kuelewana, kutatua, sheria, Amani.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kudondoa habari mahususi kwa mujibu wa kifungu cha mjadala alichosoma akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kusakura mtandaoni kifungu cha mjadala akisome na kudondoa habari mahususi katika kifungu hicho akiwa na wenzake . ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake maana ya msamiati na vifungu kama vilivyotumiwa katika kifungu cha mjadala. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchanganua mtazamo katika kifungu cha mjadala akiwa na wenzake katika kikundi. ● Mwanafunzi aelekezwe kumweleza mzazi, mlezi au mwenzake jinsi ya 	Ni mambo gani hujidhihirisha katika kifungu cha ufahamu?

			kupata habari mahususi katika kifungu cha mjadala ili watoe maoni.	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kuhusu kifungu cha mjadala. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kiteknolojia kusakura mtandao kupata kifungu cha mjadala. ● Kujiamini: mwanafunzi anapoweza kudondoa habari katika kifungu. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposoma na kudondoa habari kutokana na kifungu cha mjadala. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapodondoa habari katika kifungu. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za pamoja na wengine. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Ujuzi wa matumizi ya fedha: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa.</p>				
<p>Uhusiano na Masomo Mengine</p> <ul style="list-style-type: none"> ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufahamu. ● Business Studies: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa matumizi ya fedha. 				
<p>Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia</p> <p>Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa</p>				

kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
14.3 Kuandika	14.3.1 Insha za Kiuamilifu Shajara (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) Kutambua ishara za msamiati wa mshikamano wa kijamii ili kuandika insha za kiuamilifu, b) kujadili umuhimu wa shajara katika insha ya kiuamilifu, c) kueleza aina za shajara ili kuzibainisha, d) kuandika aina za shajara akizingatia vipengele vyake, e) kuonea fahari matumizi ya shajara katika maisha ya kila siku. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa mshikano wa kijamii k.v uhusiano mwema, muamana, ushirikiano, umoja, kusaidiana. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili umuhimu wa shajara. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafiti maktabani au mtandaoni aina za shajara. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na mwenzake aina za shajara alizozitafiti. ● Mwanafunzi aelekezwe kueleza vipengele vya shajara. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika aina za shajara akizingatia vipengele vyake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwasomea wenzake shajara aliyoandika ili waitolee maoni. 	Unazingatia nini unapoandika shajara?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadili umuhimu wa shajara .
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposakura na kusoma mtandaoni mifano ya shajara.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki kikamilifu katika mijadala kundini.

Maadili

- Uaminifu: mwanafunzi anapoandika matukio ya kweli katika shajara.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anaposhiriki kikamilifu na kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Heshima: mwanafunzi anapothamini na kuheshimu maoni ya wenzake kundini.

Masuala Mtambuko

Masuala mtambuko mbalimbali kutokana na masuala yatakayoshughulikiwa na mwanafunzi katika shajara yake.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa shajara.
- Business Studies: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa matumizi ya pesa.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
14.4 Sarufi	<p>14.4.1 Udogo na Ukubwa wa Nomino</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati wa mshikamano wa kijamii wa udogo na ukubwa ili kuunda sarufi sanifu,</p> <p>b) kutambua hali ya udogo na ukubwa katika nomino,</p> <p>c) kutumia nomino katika hali ya udogo na ukubwa ipasavyo katika matini,</p> <p>d) kuchangamkia kutumia kwa ufasaha nomino katika hali ya udogo na ukubwa ili kufanikisha mawasiliano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kita, koo, uhuru. ● Mwanafunzi aelekezwe kuchopoa nomino katika hali ya udogo na ukubwa kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi akiwa na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua viambishi vya udogo na ukubwa katika maneno akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika majina ya vifaa vya darasani katika udogo na ukubwa. ● Mwanafunzi aelekezwe kuambatanisha nomino za hali ya wastani na za hali ya udogo na ukubwa kwa usahihi kwenye chati za maneno akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujaza nafasi katika sentensi kwa kutumia nomino katika hali ya udogo au ukubwa. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi akitumia nomino katika hali ya udogo na ukubwa kwa kuzingatia masuala mtambuko mbalimbali likiwemo suala la 	<p>Ni maneno gani unayoyajua yaliyo katika hali ya ukubwa?</p>

			<p>matumizi ya ushuru akishirikiana na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kumtaja <i>a</i> mzazi au mlezi wake majina ya vifaa vya nyumbani katika udogo na ukubwa katika, mazingira ya nyumbani. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki kazi za kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kiteknolojia kutambua nomino katika hali ya udogo na ukubwa. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia nomino katika hali ya udogo na ukubwa. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua nomino katika hali ya udogo na ukubwa na kuzitungia sentensi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtaja mzazi au mlezi wake nomino katika hali ya udogo na udogo katika mazingira ya nyumbani. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <p>Ujuzi wa matumizi ya fedha: mwanafunzi anapoandika sentensi kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino katika hali ya udogo na ukubwa.</p>				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia udogo na ukubwa wa nomino.
- Business Studies: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa matumizi ya pesa.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

15.0 MAADILI YA KITAIFA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
<p>15.1 Kusikiliza na Kutazama, Kuzungumza na kutumia ishara</p>	<p>15.1.1 Kusikiliza na kutazama kwa Kutathmini</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) Kutambua ishara za msamiati wa maadili ya kitaifa ili kutazama na kutathmini mawasiliano,</p> <p>b) kueleza maana ya kusikiliza na kutazama kwa kutathmini,</p> <p>c) kujadili vipengele vya kuzingatia katika kutathmini mazungumzo,</p> <p>d) kusikiliza na kutazama mazungumzo na kuyatathmini kwa kuzingatia vipengele vifaavyo,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati kuhusu maadili ya kitaifa <i>k.v umoja, lugha, maadili, utaiifa.</i> ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kusikia aelekezwe kueleza maana ya kusikiliza na kutazama kwa kutathmini akishirikiana na mwenzake. ● Mwanafunzi asiyesikia aelekezwe kueleza maana ya kutazama kwa kutathmini akishirikiana na mwenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili vipengele vya kuzingatia katika kutathmini mazungumzo kutoka kwenye mazungumzo mafupi, akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kusikiliza na kutazama mazungumzo kuhusu suala lengwa kutoka kwa 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kusikiliza kwa kutathmini mazungumzo kuna umuhimu gani? 2. Unazingatia nini katika kutathmini ufaafu wa mazungumzo?

		e) kuchangamkia kutathmini mazungumzo ili kuimarisha mawasiliano.	<p>mwalimu, mgeni mwalikwa au kwenye vifaa vya kidijitali na kuyatathmini kwa kuzingatia vipengele mbalimbali akishirikiana na wenzake.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki na mzazi au mlezi wake katika mazungumzo kuhusu suala lengwa na kutoa maoni kuhusu suala linalozungumziwa. 	
--	--	---	---	--

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia katika kujadili kuhusu vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza kwa kutathmini.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikilizia mazungumzo kuhusu suala lengwa na kutathmini.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotathmini yaliyozungumziwa na kutoa uamuzi kuhusu vipengele ambavyo vimetumiwa.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofanikiwa kutoa mtazamo wake kuhusu suala linalozungumziwa katika mazungumzo aliyoyasikiliza.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki mazungumzo kuhusu suala lengwa na mzazi au mlezi wake na kujifunza zaidi vipengele vya kusikiliza kwa kutathmini.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoyathamini maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi.

- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Maadili ya kitaifa: mwanafunzi anaposhirikiana wenzake katika mazungumzo kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia aina za usikilizaji.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
15.2 Kusoma	15.2.1 Ufupisho (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) Kutambua ishara za msamiati wa maadili ya kitaifa ili kufupisha matini ipasavyo, b) kujadili vipengele vya kuzingatia katika ufupisho wa habari katika matini, c) kuandika ufupisho wa habari kwa kuzingatia vipengele vifaavyo, d) kufurahia kufupisha habari kwa usahihi katika miktadha mbalimbali. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa maadili ya kitaifa umoja, lugha, maadili, utaifa. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili vipengele vya ufupisho wa habari katika matini (<i>kuzingatia maelekezo ya ufupisho, kueleza habari upya kwa maneno yake mwenyewe, kudondosha mifano na maelezo ya ziada, mpangilio wenye muwala</i>) akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika ufupisho wa habari kwa kuzingatia vipengele vifaavyo na kuwasomea wenzake ili watoe maoni yao. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma matini mbalimbali zikiwemo za mtandaoni na kufupisha habari kwa usahihi. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi, mlezi au mwenzake habari aliyoifupisha kutoka katika matini aliyoisoma ili aitolee maoni. 	Unazingatia nini ili kuandika ufupisho ufaao?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kuhusu vipengele vya kuzingatia katika ufupisho wa habari.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kusoma makala.
- Kujiamini: mwanafunzi anapoeleza kwa kifupi makala aliyosoma.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposoma makala kutoka mtandaoni na kuyafupisha ipasavyo.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Maadili ya kitaifa: mwanafunzi anaposoma na kufupisha habari katika matini kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya ufupisho.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
<p>15.3 Kuandika</p>	<p>15.3.1 Kujibu Baruaapepe</p> <p>(Vipindi 2)</p>	<p>Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze;</p> <p>a) kutambua ishara za msamiati wa maadili ya kitaifa ili kujibu baruaapepe,</p> <p>b) kujadili vipengele vya kuzingatia katika kujibu baruaapepe,</p> <p>c) kujibu baruaapepe kwa kuzingatia vipengele vifaavyo,</p> <p>d) kujenga mazoea ya kujibu baruaapepe ipasavyo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati wa baruaapepe <i>k.v baruaapepe, mtandao, ofisi, anwani, ujumbe, tarakilisi.</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake vipengele vya kuzingatia katika kujibu baruaapepe. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua na kutumia lugha inayofaa kwa uandishi wa barua ya kujibu baruaapepe. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake vidokezo vya kutumia katika kujibu baruaapepe. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika barua baruaapepe kuhusu suala lengwa kwenye tarakilishi na kuwasambazia wenzake kupitia mtandao. ● Mwanafunzi aelekezwe kumweleza mzazi, mlezi au mwenzake namna ya kujibu baruaapepe ili watoe maoni. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je, ni mambo gani ya kuzingatia unapoandika baruaapepe? 2. Je, ni mambo gani ya kuzingatia katika kujibu baruaapepe?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kuhusu vipengele vya kuzingatia katika kujibu baruapepe.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika baruapepe na kuisambazia wenzake.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika baruapepe ipasavyo.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomwelezea mzazi au mlezi wake namna ya kujibu baruapepe.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Maadili ya kitaifa: mwanafunzi anapoandika baruapepe kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kujibu baruapepe.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
15.4 Sarufi	15.4.1 Usemi Halisi na Usemi wa Taarifa (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze; <ol style="list-style-type: none"> a) kutambua ishara za msamiati wa maadili ya kitaifa katika usemi halisi na wa taarifa ili kudumisha sarufi sanifu, b) kujadili kanuni za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa, c) kutumia usemi halisi na usemi wa taarifa ipasavyo katika matini, d) kuchangamkia matumizi ya usemi halisi na usemi wa taarifa katika mawasiliano ya kila siku. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua ishara za msamiati husika <i>k.v aliyesema, sema, wakati ujao, njoo hapa</i> ● Mwanafunzi aelekezwe kujadiliana na wenzake kanuni za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa. ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki kugeuza sentensi zilizo katika usemi halisi ziwe katika usemi wa taarifa akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki kugeuza sentensi zilizo katika usemi wa taarifa ziwe katika usemi halisi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kushiriki katika mchezo wa kuchopoa kadi katika vikundi. Kikundi kimoja kichopoe kadi ya sentensi sahili katika usemi halisi na kikundi kingine kichopoe sentensi hiyo katika usemi wa taarifa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usemi halisi unatofautianaje na usemi wa taarifa? 2. Unazingatia nini unapoandika usemi halisi? 3. Unazingatia nini unapoandika usemi wa taarifa?

			<ul style="list-style-type: none"> ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi sahili katika usemi halisi na usemi wa taarifa daftarini mwake kwa kuzingatia masuala mtambuko mbalimbali likiwemo suala maadili ya kitaifa. ● Mwanafunzi aelekezwe kumsomea mzazi, mlezi au mwenzake sentensi sahili alizotunga za usemi halisi na usemi wa taarifa ili kuzitolea maoni. 	
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi na kujadili kuhusu usemi halisi na usemi wa taarifa. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahili za usemi halisi na usemi wa taarifa. ● Kujiamini: mwanafunzi anapomsomea mwenzake sentensi sahili alizotunga za usemi halisi na usemi wa taarifa. 				
<p>Maadili</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi. 				
<p>Masuala Mtambuko</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Maadili ya kitaifa: mwanafunzi anapotumia usemi halisi na usemi wa taarifa kuhusu suala lengwa. ● Masuala mtambuko mbalimbali kulingana na sentensi zilizotungwa. 				

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia usemi halisi na usemi wa taarifa.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia

Chati, michoro na picha, mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video), mti wa maneno, kapu la maneno, vitabu mbalimbali, programu za simu au kompyuta zinazolenga kufundisha ujuzi wa kusikiliza, kutazama na kujibu, vifaa vya kusoma kielektroniki, michezo ya kompyuta na programu, vitabu mbalimbali, video ishara, kamusi ya maneno au ya ishara, maktaba ya mtandaoni

STADI YA KUTAZAMA NA KUASHIRIA

Kiwango Kigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali Na Matarajio
Kuweza kutambua ishara ifaavyo kupata ujumbe ili kuwasiliana ipasavyo	Anatambua ishara kwa kina ifaavyo kupata ujumbe uliokusudiwa kwa ueledi ili kuwasiliana ipasavyo	Anatambua ishara ifaavyo kupata ujumbe ili kuwasiliana ipasavyo	Anatambua baadhi ya ishara ifaavyo na hivyo wakati mwingine kutotambua ujumbe ili kuwasiliana ipasavyo	Anatambua kwa changamoto baadhi ya ishara ifaavyo na hivyo wakati mwingine kutotambua ujumbe ili kuwasiliana ipasavyo
Kuweza kutumia ishara ifaavyo kwa kuzingatia mahali na jinsi ya kuashiria, umbo, mwendo na mwelekeo wa ishara ili kuwasiliana ipasavyo	Anaweza kutumia ishara ifaavyo na kwa ufasaha kwa kuzingatia usahihi wa mahali na jinsi ya kuashiria, umbo, mwendo na mwelekeo wa ishara ili kuwasiliana ipasavyo.	Anaweza kutumia ishara ifaavyo kwa kuzingatia mahali na jinsi ya kuashiria, umbo, mwendo na mwelekeo wa ishara ili	Anaweza kutumia baadhi ya ishara ifaavyo kwa kuzingatia mahali na jinsi ya kuashiria, umbo, mwendo na mwelekeo wa ishara ili	Ana pata changamoto kutumia baadhi ya ishara ifaavyo bila kuzingatia mahali na jinsi ya kuashiria, umbo, mwendo na mwelekeo wa ishara ili kuwasiliana ipasavyo

		kuwasiliana ipasavyo	kuwasiliana ipasavyo	
Kuweza kuzungumza na kujieleza kwa ufasaha (Uzungumzaji wa kushawishi, uzungumzaji katika sherehe)	Anazungumza,kuashiria na kujieleza kwa ufasaha akizingatia aina mbalimbali za uzungumzaji kwa ubunifu.	Anazungumza, kuashiria na kujieleza kwa ufasaha akizingatia aina mbalimbali za uzungumzaji.	Anazungumza , kuashiria na kujieleza kwa ufasaha akizingatia baadhi ya aina za uzungumzaji.	Anazungumza, kuashiria na kujieleza kwa ufasaha akizingatia baadhi ya aina za uzungumzaji akielekezwa.
Kuweza kulinganisha misimamo na mielekeo ya ujumbe wa matini aliyosikiliza na kutazama na ile ya jamii yake kuhusu suala husika.	Analinganisha ustadi misimamo na mielekeo ya ujumbe wa matini aliyosikiliza na kutazama na ile ya jamii yake kuhusu suala husika.	Analinganisha misimamo na mielekeo ya ujumbe wa matini aliyosikiliza na kutazama na ile ya jamii yake kuhusu suala husika.	Analinganisha misimamo na mielekeo ya baadhi ya ujumbe wa matini aliyosikiliza na kutazama na ile ya jamii yake kuhusu suala husika.	Analinganisha misimamo na mielekeo ya baadhi ya ujumbe wa matini aliyosikiliza na kutazama na ile ya jamii yake kuhusu suala husika kwa kusitasita.
Anaweza kutunga wimbo wa bembelezi akifuata kaida za	Anatunga kwa ueledi wimbo wa bembelezi akifuata kaida za utunzi kulinga kuuwasilisha	Anatunga wimbo wa bembelezi akifuata kaida	Anatunga wimbo bembelezi akifuata lakini bila kufuata kaida za utunzi	Anatunga kwa changamoto wimbo bembelezi akifuata lakini bila kufuata kaida za utunzi kulinga kuuwasilisha akitumia ishara kwa hadhira.

utunzi ili kuuwasilisha akitumia ishara kwa hadhira.	akitumia ishara kwa ustadi kwa hadhira.	za utunzi kulinga kuuwasilisha akitumia ishara kwa hadhira.	kulinga kuuwasilisha akitumia ishara kwa hadhira.	
--	---	---	---	--

STADI YA KUSOMA

Kiwango Kigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali Na Matarajio
Kufahamu swala lengwa (<i>majibu sahihi, matumizi ya msamiati mwafaka</i>)	Anatoa maelezo sahihi akitumia ishara kuhusu swala lengwa alilosoma kwenye matini. Anatoa majibu sahihi kwa maswali yote aliyoulizwa kwenye muktadha.	Anatoa maelezo sahihi akitumia ishara kuhusu swala lengwa alilosoma kwenye matini. Anatoa majibu sahihi kwa idadi kubwa ya maswali aliyoulizwa kulingana na muktadha	Anatoa maelezo akitumia ishara kwa baadhi ya maswali katika swala lengwa alilosoma. Anatoa majibu kwa baadhi ya maswali aliyoulizwa kulingana na muktadha.	Ana changamoto kueleza akitumia ishara na kutoa maelezo kwa maswali aliyoulizwa kulingana na muktadha.
Kusoma kwa kuzingatia ujumbe, matukio na wahusika katika kifungu kwa ufasaha.	Anasoma kwa kuzingatia ujumbe, matukio na wahusika katika	Anasoma kwa kuzingatia ujumbe, matukio na wahusika	Anasoma kwa kuzingatia ujumbe, matukio na wahusika katika kifungu.	Anajaribu kusoma sehemu za kifungu bila kuzingatia ujumbe, matukio na wahusika.

	kifungu kwa ufasaha na urahisi.	katika kifungu kwa ufasaha.		
Kuweza kuchambua shairi kwa kuzingatia maudhui na dhamira.	Anachambua shairi kwa kuzingatia maudhui na dhamira kwa ufasaha	Anachambua shairi kwa kuzingatia maudhui na dhamira.	Anachambua shairi kwa kuzingatia baadhi ya maudhui na dhamira.	Anachambua shairi kwa kuzingatia baadhi ya maudhui na dhamira kwa kutatizika.
Kuweza kutumia tashbihi, sitiari na methali katika uwasilishaji wa tungo za fasihi simulizi.	Anatumia tashbihi, sitiari na methali katika uwasilishaji wa tungo za fasihi simulizi kwa ufasaha na uwazi.	Anatumia tashbihi, sitiari na methali katika uwasilishaji wa tungo za fasihi simulizi.	Anatumia baadhi ya tashbihi, sitiari na methali katika uwasilishaji wa tungo za fasihi simulizi.	Anatizika katika kutumia baadhi ya tashbihi, sitiari na methali katika uwasilishaji wa tungo za fasihi simulizi.
Kasi ya usomaji (<i>Idadi ya maneno yanayosomwa kwa usahihi kwa muda wa dakika moja</i>)	Anasoma akitumia ishara kwa urahisi na mfululizo wakati wote. Anatumia vituo/ alama za	Anasoma akitumia ishara kwa urahisi na mfululizo. Anatumia vituo/ alama za uakifishaji	Wakati mwingine anasitasita anaposoma akitumia ishara. Hazingatii kikamilifu vipumuo na	Anatatizika kusoma akitumia ishara na anarudiarudia maneno mengi na inabidi kurudi nyuma kuanza upya. Anachosoma hakiwezi kufuatilika. Anasoma kwa usahihi kati ya maneno yaliyowekwa kama kigezo kwa muda wa dakika moja.

	<p>uakifishaji mahali panapofaa wakati wote anaposoma kifungu kuanzia mwanzo hadi mwisho. Anasoma kwa usahihi zaidi ya maneno yaliyowekwa kama kigezo kwa muda wa dakika moja.</p>	<p>mahali panapofaa katika kiasi kikubwa cha muda wa kusoma. Anasoma kwa usahihi maneno yaliyowekwa kama kigezo kwa muda wa dakika moja.</p>	<p>vikomo mwishoni mwa sentensi. Anasoma kwa usahihi kati ya maneno yaliyowekwa kama kigezo kwa muda wa dakika moja</p>	
--	--	--	---	--

STADI YA KUANDIKA

Viwango na vigezo vya kutathminia

Vigezo	Kuzidisha matarajio 4	Kufikia matarajio 3	Kukaribia matarajio 2	Mbali na matarajio 1
Kuzingatia sarufi na ufundi wa uandishi	Anadhihirisha umilisi wa kiwango cha juu cha sarufi, uakifishaji na uendelezaji wa maneno katika uandishi wake.	Anatumia sarufi, alama za uakifishaji na kuendeleza maneno ipasavyo katika uandishi. Hata hivyo ana makosa machache ambayo hayatatizi usomaji.	Ana makosa ya sarufi, uakifishaji na maendeleo ya maneno ambayo yanatatiza usomaji wa sehemu za insha yake.	Ana makosa mengi ya sarufi, uakifishaji na maendeleo ya maneno kuanzia mwanzo hadi mwisho wa uandishi. Msomaji anaweza tu kukisia maana.
Kuweza kuandika insha ya masimulizi kwa kuzingatia ujumbe na muundo ufaao.	Anaandika insha yenye mvuto ya masimulizi kwa kuzingatia ujumbe na muundo ufaao.	Anaandika insha ya masimulizi kwa kuzingatia ujumbe na muundo ufaao.	Anaandika insha ya masimulizi kwa kuzingatia baadhi ya ujumbe na muundo ufaao.	Anaandika insha ya masimulizi kwa mtindo hafifu kwa kuzingatia ujumbe na muundo ufaao.
Kuweza kujadili lugha ya	Anajadili lugha ya kitamathali,	Anajadili lugha ya kitamathali,	Anajadili baadhi ya lugha ya	Anajadili baadhi ya lugha ya kitamathali, matendo ya wahusika na uchoraji wa

Vigezo	Kuzidisha matarajio 4	Kufikia matarajio 3	Kukaribia matarajio 2	Mbali na matarajio 1
kitamathali, matendo ya wahusika na uchoraji wa mandhari katika insha ya masimulizi.	matendo ya wahusika na uchoraji wa mandhari katika insha ya masimulizi kwa ustadi.	matendo ya wahusika na uchoraji wa mandhari katika insha ya masimulizi.	kitamathali, matendo ya wahusika na uchoraji wa mandhari katika insha ya masimulizi.	mandhari katika insha ya masimulizi kwa kutatizika.
Kuandika kwa hati nzuri	Ana mwandiko nadhifu unaosomeka kwa urahisi. Anatenganisha herufi zote ipasavyo kwenye mistari. Anaacha nafasi inayofaa baina ya maneno kutoka mwanzo hadi mwisho wa insha.	Ana mwandiko nadhifu unaosomeka kwa urahisi. Anatenganisha herufi nyingi ipasavyo. Anaacha nafasi inayofaa baina ya maneno.	Ana mwandiko usio nadhifu lakini unasomeka. Anatenganisha baadhi ya herufi ipasavyo. Anaacha nafasi zisizolingana baina ya maneno.	Ana mwandiko usiosomeka kwa urahisi. Hatenganishi herufi nyingi ipasavyo. Anaacha nafasi nyingi zisizolingana baina ya maneno.

Vigezo	Kuzidisha matarajio 4	Kufikia matarajio 3	Kukaribia matarajio 2	Mbali na matarajio 1
Msamiati	Ana uteuzi mzuri wa maneno na matumizi anuwai ya msamiati kulingana na muktadha.	Ana uteuzi mzuri wa msamiati uliotumika kulingana na muktadha.	Anatumia msamiati finyu ambao wakati mwingi haulingani na muktadha.	Anatumia msamiati finyu ambao haulingani na muktadha licha ya kuelekezwa.
Kuzingatia muundo na mtindo wa insha lengwa.	Ana uwiano na mpangilio wa kipekee wa mawazo kuanzia mwanzo hadi mwisho. Anazingatia muundo na mtindo unaofaa wa insha lengwa Anaendeleza mawazo vizuri.	Ana mtiririko wenye mantiki. Kuna uwiano na mfululizo wa mawazo. Anazingatia muundo na mtindo unaofaa wa insha lengwa. Anaendeleza mawazo vizuri.	Anajaribu kupanga mawazo kimantiki. Anazingatia muundo na mtindo unaofaa wa baadhi za insha lengwa. Anaendeleza baadhi ya mawazo vizuri.	Hana mpangilio unaoeleweka wa mawazo na ni vigumu kufuatilia kazi yake. Anachangamoto katika kuzingatia muundo na mtindo wa insha lengwa.

MWONGOZO WA KUTATHMINIA SARUFI

Kigezo	Kuzidishasha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali Na Matarajio
Kutambua aina za maneno katika lugha ya Kiswahili (<i>Nomino, Vitenzi, vihusishi, , n.k</i>)	Anatambua aina za maneno katika matini alizopewa kwa utendeti na kuzitumia katika kutunga sentensi sahihi kwa ustadi.	Anatambua aina za maneno katika matini alizopewa	Anatambua baadhi ya aina za maneno katika matini alizopewa na kutumia baadhi yake kutunga sentensi zenye makosa machache	anatambua kwa changamoto baadhi ya aina za maneno katika matini na anashindwa kutunga sentensi akitumia aina hizo za maneno
Kubainisha ngeli za nomino (A-WA, U-I)	Anabainisha nomino za ngeli (A-WA, U-I) alizopewa kwa usahihi na ueledi na kutolea mifano mingi mwafaka.	Anabainisha ngeli (A-WA, U-I) za nomino alizopewa kwa usahihi	Anabainisha baadhi nomino za ngeli (A-WA, U-I) alizopewa kwa usahihi	Anabainisha kwa changamoto baadhi nomino za ngeli (A-WA, U-I) alizopewa kwa usahihi kwa kusaidiwa
Kutunga sentensi kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi	Anatunga sentensi sahihi kwa kuzingatia upatanisho wa kisarufi ufaao kwa wepesi	Anatunga sentensi sahihi kwa kuzingatia upatanisho wa kisarufi ufaao.	Anatunga baadhi ya sentensi sahihi kwa kuzingatia upatanisho wa kisarufi ufaao.	Anatunga kwa changamoto baadhi ya sentensi sahihi kwa kuzingatia upatanisho wa kisarufi ufaao kwa kuelekezwa.

Kigezo	Kuzidishasha Matarajo	Kufikia Matarajo	Kukaribia Matarajo	Mbali Na Matarajo
Kuweza kutambua na kutumia nomino katika hali ya ukubwa na udogo.	Anatambua na kutumia nomino katika hali ya ukubwa na udogo kwa ufasaha.	Anatambua na kutumia nomino katika hali ya ukubwa na udogo.	Anatambua na kutumia baadhi ya nomino katika hali ya ukubwa na udogo.	Anatambua na kutumia baadhi ya nomino katika hali ya ukubwa na udogo akielekezwa.
Kuweza kutumia hali ya masharti ngali-na -nge- ipasavyo katika matini.	Anatumia kwa usahihi na uwazi hali ya masharti -ngali-na -nge- ipasavyo katika matini.	Anatumia hali ya masharti ngali-na -nge- ipasavyo katika matini.	Anatumia ipasavyo hali ya masharti ngali-na -nge- katika baadhi ya matini.	Ana ugumu wa kutumia hali ya masharti ngali-na -nge- ipasavyo katika baadhi ya matini.
Kuweza kutumia ishara na tahajia za vidole kuendeleza silabi na maneno yaliyo na herufi b na mb ili kukuza vitanza ndimi	Anatumia ishara na tahajia za vidole kwa ufasaha kuendeleza silabi na maneno yaliyo na herufi b na mb ili kukuza vitanza ndimi	Anatumia ishara na tahajia za vidole kuendeleza silabi na maneno yaliyo na herufi b na mb ilikukuza vitanza ndimi	Anatumia baadhi ya ishara na tahajia za vidole kuendeleza silabi na maneno yaliyo na herufi b na mb ili kukuza vitanza ndimi	Anatatizika kutumia ishara na tahajia za vidole kuendeleza silabi na maneno yaliyo na herufi b na mb ili kukuza vitanza ndimi
Kunyambua vitenzi vya Kiswahili ipasavyo	Ananyambua vitenzi katika sentensi au matini kwa kuzingatia	Ananyambua vitenzi katika sentensi au matini kwa kuzingatia kauli aliyopewa.	Ananyambua baadhi ya vitenzi katika sentensi au matini	Ananyambuakwa changamoto baadhi ya vitenzi katika sentensi au matini kwa

Kigezo	Kuzidishasha Matarajo	Kufikia Matarajo	Kukaribia Matarajo	Mbali Na Matarajo
	kauli aliyopewa kwa urahisi.		kwa kuzingatia kauli aliyopewa.	kuzingatia kauli aliyopewa kwa kusaidiwa.
Kutumia lugha kwa usahihi (<i>uakifishaji, ukanushaji, umoja, wingi, udogo, ukubwa, nyakati na haliu n.k</i>)	Anazingatia kanuni za lugha ipasavyo katika matini utendeti.	Anazingatia kanuni za lugha ipasavyo katika matini.	Anazingatia baadhi ya kanuni za lugha ipasavyo katika matini.	Anazingatia kwa changamoto kanuni baadhi y kanuni za lugha ipasavyo katika matini kwa kuelekezwa.

KAZI MRADI YA SHUGHULI ZA HUDUMA ZA KIJAMII ZINAZOCHANGIA UJIFUNZAJI

Utangulizi

Katika Gredi ya 9, wanafunzi watashiriki katika mradi wa kikundi wa Shughuli ya Huduma ya Kijamii Inayochangia Ujifunzaji utakaolenga masuala makuu watakayopewa. Watahitajika kutambua tatizo la kijamii kwa njia ya utafiti, watafute jinsi ya kupata suluhisho na kuwa na mikakati ya kutatua matatizo hayo. Maandalizi yatafanywa katika vikundi mwafaka. Wanafunzi watajenga ufahamu, ujuzi na mtazamo kuhusu Shughuli ya Huduma ya Kijamii Inayochangia Ujifunzaji waliopata wakati wa kujifunza somo la Stadi za Maisha miongoni mwa masomo mengine.

Stadi Zitakazoshughulikiwa kuhusu Shughuli ya Huduma ya Kijamii Inayochangia Ujifunzaji.

- i) **Uongozi:** mwanafunzi atakuza ujuzi wa uongozi bora atakapokuwa akitekeleza majukumu mbalimbali katika mradi.
- ii) **Ujuzi wa kifedha:** mwanafunzi atazingatia vile ambavyo atafanya mradi pamoja na kutafuta na kutumia rasilimali vizuri na ifaavyo. Wanaweza kuchunguza njia ambazo wanaweza kutumia kuzalisha fedha kupitia Shughuli ya Kijamii Inayochangia Ujifunzaji kwa kutumia mbinu bunifu. Hata hivyo wanaweza kutambua dhana ya kibiashara, nafasi ya kibiashara na pia rasilimali ili kutimiza mahitaji ya jamii.
- iii) **Ujasiriamali:** mwanafunzi atazingatia njia za kupata mapato kupitia uvumbuzi wa mradi wa Shughuli ya Huduma ya Kijamii Inayochangia Ujifunzaji.
- iv) **Utafiti:** mwanafunzi atabuni mbinu za kuuliza maswali na uwezo wa kukusanya na kurekodi deta kutoka vyanzo mbalimbali, kuchambua taarifa na kuwasilisha matokeo yake. Utafiti utamsaidia mwanafunzi kutambua rasilimali na mahitaji ya kijamii na chanzo cha mahitaji haya. Kisha baadaye wanafunzi wataandika ripoti ya mradi waliokamilisha.
- v) **Mawasiliano na Ushirikiano:** wanafunzi watakuza stadi hizi wanapoulizana kuhusu matatizo ya kijamii, watafiti na waulizane kuhusu majibu na washirikiane na wanajamii kuhusu mchakato wa kuyatekeleza.
- vi) **Uraia:** mwanafunzi atajihusisha na shughuli za kijamii zinazochangia ujifunzaji, kwa kuchangamkia wajibu wao, haki na manufaa kama mwananchi, kwa kuwapatia hali ya kuwa mwenyeji na hali ya kushikamanishwa na taifa. Pia watawezesha, kushirikishwa na kuchukua nafasi ya kujenga jamii yenye mshikamano, amani na jamii inayotambua uwezo wa kila mmoja. Ataweza kuchunguza nafasi za kujihusisha kama raia katika ngazi za kijamii, kitaifa na kimataifa, kutumia ujuzi kwa ajili ya ushiriki wa kiraia na kuchukua hatua ili kukuza manufaa ya wote.

- vii) Stadi **za maisha**: wanafunzi watajenga stadi za maisha katika shughuli za kufanya maamuzi, kufanya mambo kwa hali ya kutulia, mawasiliano fanikifu, utatuzi wa matatizo na jinsi ya kudhibiti shinikizo.
- viii) **Maendeleo ya kijamii**: wanafunzi wataweza kuhamasishwa kuhusu mapengo au mahitaji ya kijamii na kuwezesha kuchukua majukumu kupitia njia zao kwa kujenga jamii yenye nguvu na iliyo na uwezo kufanya mambo mengi.

Masuala mtambuko yaliyopendekezwa	Shughuli maalumu za ujifunzaji zilizopendekezwa	Shughuli za ujifunzaji zilizopendekezwa	Maswali Dadisi
<ul style="list-style-type: none"> ● Uharibifu wa mazingira ● Magonjwa ya mitindo ya maisha ● Magonjwa ya kuambukizwa na yasiyoambukizwa. ● Umasikini ● Migogoro katika jamii ● Masuala ya usalama wa chakula ● Uchokozi wa kijamii <p>Kumbuka: Masuala mtambuko yaliyopendekezwa ni mfano tu: mwalimu anaweza kumruhusu mwanafunzi kutoa mifano ya masuala mtambuko kulingana na</p>	<p>Kufikia mwisho wa kazi mradi ya shughuli za kijamii zinazofanikisha ujifunzaji, mwanafunzi aweze:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Kutambua tatizo katika jamii kupitia utafiti, b) Kuandaa suluhisho la tatizo lililotambulikana, c) Kupanga kutatua tatizo lililotambuliwa katika jamii, d) Kutekeleza mpango wa kutatua tatizo, e) Kuripoti na kutafakari kuhusu kazi mradi iliyokamilika, f) Kufurahia kuwa mmoja wa jamii. 	<p>Mwanafunzi anaelekezwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kushiriki chemshabongo kuhusu masuala mtambuko katika jamii na yanayohitaji kushughulikiwa, ● kuchagua masuala mtambuko yanayohitaji kushughulikiwa kwa dharura na kueleza ni kwa nini katika kikundi, ● kufanya utafiti akitumia vifaa vya kidijitali vilivyoandikwa au vya kiutangamano akiwa na wanajamii au wageni waalikwa kutambua tatizo la kijamii na walishughulikie, ● kujadiliana kuhusu mbinu za kutatua masuala yaliyotambulikana ● kupendekeza kuhusu njia mwafaka za kutatua matatizo yaliyotambulikana ● kujadili njia na vifaa vinavyoweza kutumiwa kukusanya deta kuhusu tatizo husika (hojaji, mahojiano n.k) ● kutengeneza vifaa vya kukusanya deta ● kutambua nyenzo zinazohitajika katika shughuli za kijamii zinazochangia 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mtu anaweza kutambua mahitaji ya kijamii? 2. Kwa nini ni muhimu kujiandaa vya kutosha kabla ya kutekeleza kazi mradi yoyote?

muktadha na uhalisia wao.		ujifunzaji (za kijamii, za kimsingi, na za kifedha) <ul style="list-style-type: none"> ● kujadiliana kuhusu ni lini kazi mradi itanza na wakati wa kumaliza ● kuandaa ratiba ya utekelezaji wa kazi mradi yote ● kuwapa majukumu wote wanaoshiriki ● kutafakari jinsi ambavyo kazi mradi ilivyosaidia ujifunzaji. 	
<p>Vipengele muhimu vya Shughuli ya Kijamii Inayochangia Ujifunzaji:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Kutambua tatizo katika jamii kupitia utafiti b) Kupanga suluhisho kwa tatizo lililobainishwa c) Kupanga jinsi ya kutekeleza njia ya kusuluhisha d) Kutekeleza mpango wa kutatua tatizo e) Hitimisha, tafakari na kutoa ripoti kuhusu kazi mradi. 			
<p>Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mawasiliano na Ushirikiano: wanafunzi wanapofanya maandalizi na kufanya mijadala kuhusu njia bora za kufanikisha kazi mradi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapokuza stadi za kujitambua na uongozi wanapotekeleza kazi mradi. ● Ubunifu: mwanafunzi ataibua njia za kiubunifu za kutatua matatizo yaliyobainika katika jamii. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: wanafunzi watadhihirisha udhibiti katika kutambua mahitaji ya kijamii kutafuta mbinu mbalimbali za kutumia kusuluhisha na kuandaa njia mbalimbali za kutatua matatizo. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia teknolojia wanapofanya utafiti kushughulikia matatizo ya kijamii. 			

- Hamu ya Ujifunzaji: mwanafunzi anajifunza maarifa na stadi mpya wanapotambua matatizo ya kijamii yanayopaswa kushughulikiwa na pia kujiandaa jinsi ya kutekeleza kazi mradi.
- Uraia: unakuzwa wakati mwanafunzi anapochagua masuala mtambuko yanayohitaji kushughulikiwa kwa dharura.

Maadili

- Uadilifu: mwanafunzi anapofanya utafiti akitumia vifaa vya kidijitali na kuzingatia maadili ya kiakademia kutambua matatizo katika jamii.
- Heshima: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake na kutambua maoni ya wenzake kuhusu utatuzi wa matatizo ya kijamii.

Masuala Mtambuko

- Mshikamano wa Kijamii: mwanafunzi anaposhiriki kujadili njia zinazoweza kutumiwa kutambua masuala hayo.

Viwango na vigezo vya kutathmini				
Viwango Vigezo	Anazidi Matarajio	Anafikia Matarajio	Anakaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kutambua tatizo katika jamii kupitia utafiti.	Anatambua kwa undani tatizo katika jamii kupitia utafiti.	Anatambua tatizo katika jamii kupitia utafiti.	Anajaribu kutambua tatizo katika jamii kupitia utafiti.	Anajaribu kutambua tatizo katika jamii kupitia utafiti kwa kusaidiwa.
Kuandaa suluhisho la tatizo lililotambulikana.	Anaandaa kwa makini suluhisho la tatizo lililotambulikana.	Anaandaa suluhisho la tatizo lililotambulikana.	Anajaribu kuandaa suluhisho la tatizo lililotambulikana.	Anajaribu kuandaa suluhisho la tatizo lililotambulikana kwa kusaidiwa.
Kupanga kutatua tatizo lililotambuliwa katika jamii.	Anapanga kutatua tatizo lililotambuliwa katika jamii kwa makini.	Anapanga kutatua tatizo lililotambuliwa katika jamii.	Anajaribu kupanga kutatua tatizo lililotambuliwa katika jamii.	Anajaribu kupanga kutatua tatizo lililotambuliwa katika jamii kwa kusaidiwa.
Kutekeleza mpango wa kutatua tatizo.	Anatekeleza mpango wa kutatua tatizo, kwa undani.	Anatekeleza mpango wa kutatua tatizo.	Anajaribu kutekeleza mpango wa kutatua tatizo.	Anajaribu kutekeleza mpango wa kutatua tatizo kwa kusaidiwa.
Kuripoti na kutafakari kuhusu kazi mradi iliyokamilika,	Anaripoti na kutafakari kuhusu kazi mradi iliyokamilika kwa undani.	Anaripoti na kutafakari kuhusu kazi mradi iliyokamilika.	Anaripoti na kutafakari kuhusu sehemu ya kazi mradi iliyokamilika.	Anaripoti kuhusu sehemu ya kazi mradi iliyokamilika kwa kusaidiwa.

MUHTASARI WA MBINU ZA KUTATHMINI, NYENZO ZA KUFUNDISHIA NA MAPENDEKEZO YA SHUGHULI NYINGINE ZILIZORATIBIWA ZA UJIFUNZAJI

Mada	Mapendekezo ya Mbinu za Kutathmini	Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia	Mapendekezo ya Shughuli Nyingine Zilizoratibiwa za Ujifunzaji
Kusikiliza na Kuzungumza	<ul style="list-style-type: none"> a) Kumakinikia jinsi mwanafunzi anavyotumia lugha katika mawasiliano b) Kujibu maswali c) Maigizo d) Kutambua k.m. kwenye orodha e) Kuambatanisha maneno na majibu f) Mijadala g) Mazungumzo h) Matumizi ya ishara za mwili k.v ishara za uso, za mikono na mabega kuimarisha masimulizi yake i) Wanafunzi kufanyiana tathmini 	<ul style="list-style-type: none"> ● Chati ● Michoro na picha ● Mgeni mwalikwa ● Vifaa vya kidijitali (k.v. tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video) ● Mti maneno ● Kapu maneno ● Vitabu mbalimbali 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali
Kusoma	<ul style="list-style-type: none"> a) Kutunga sentensi k.m. kwa kutumia msamiati lengwa b) Kujibu maswali k.m. katika ufahamu 	<ul style="list-style-type: none"> ● Tarakilishi/vipakatalishi ● Kinasasauti ● Rununu ● Projekta ● Tarakilishi/vipakatalishi 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Kazi ya vikundi 7. Vyama vya ushirika shuleni 8. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 9. Ziara za nyanjani

	<ul style="list-style-type: none"> c) Kutoa muhtasari wa ufahamu au matini yaliyosomwa d) Kusoma kwa sauti e) Wanafunzi kufanyiana tathmini f) Potifolio g) Shajara 	<ul style="list-style-type: none"> ● Kinasasauti ● Rununu ● Kamusi mbalimbali 	10. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali
Kuandika	<ul style="list-style-type: none"> a) Kuandika tungo mbalimbali b) Wanafunzi kufanyiana tathmini c) Potifolio d) Shajara e) Mijadala kuhusu vidokezo vya insha 	<ul style="list-style-type: none"> ● Kielelezo cha insha ya masimulizi ● Kielelezo cha insha ya maelezo ● Kielelezo cha insha ya wasifu ● Nakala ya barua ya kirafiki ● Nakala ya barua rasmi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali
Sarufi	<ul style="list-style-type: none"> a) Kutambua k.m. kwenye orodha b) Kuambatanisha maneno lengwa c) Kujaza mapengo d) Kutunga sentensi e) Kazi mradi 	<ul style="list-style-type: none"> ● Tarakilishi/vipakatalishi ● Kinasasauti ● Rununu ● Projekta ● Kapu maneno ● Mti maneno ● Kadi maneno ● Picha za vitu mbalimbali ● Michoro 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Ziara za nyanjani 4. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali

		<ul style="list-style-type: none">● Chati● Mabango● Sanamu● Nyenzo halisi	
--	--	--	--